24րդ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 6550 — 24 ՅՈՒԼԻՍ 1907 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 26 ՃԷՄԱԶԻ-ԻՒԼ-ԱԽԷՐ 1325 — 6 AOUT 1907 — 24me année № 6550

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Դ.րշ
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

“ARÉVELK„
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Այս խորագրին տակ՝ հանգուցեալ Դաստիարակ-Գրագէտի անձին ու գործին ուսումնասիրութեան նուիրուած յօդուածներու շարքը ստիպուած էինք ընդհատել զբաղումներու պատճառաւ։ Ամէն նկատումէ անկախ և ամէն կերպով անպայման այդ ուսումնասիրութիւնը ամբողջացնելու համար երկու յօդուածներ ալ կան, զորս կուտանք Արեւելքի ընթերցողներուն։

Եւ որովհետեւ ընդհատումը բաւական երկար եղաւ, կարծենք թէ օգտակար պիտի ըլլայ նախորդ յօդուածներու յիշատակութիւնը՝ ընթերցողներու յիշողութեան օգնելու համար.

Ա. — ԻՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ (Արեւելք թիւ 6482)
Բ. — ԻՐ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆԸ (Թ. 6484—86)
Գ. — ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ (Թ. 6492—93 եւ 95)
Դ. — ԻՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ (Թ. 6501—503)

Իսկ այս անգամ՝

Ե. — ԻՐ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ճիշդը խօսելու համար, Պէրպէրեան իսկապէս չունեցաւ հասարակական կեանք։ Դաստիարակութիւնը, իր ամէնէն սիրելի գործն ու զբաղումը, եղաւ իր հասարակական կեանքին ուշադրաւ կողմը. իսկ իր գործունէութիւնը Պատրիարքարանի վարչական շրջանակներուն մէջ, ուր պիտի կրնար երեւան բերել իր հասարակական անձի կարողութիւնները, շատ կարեւորութիւն չունեցաւ։ Իր նկարագիրը յայտնապէս արգելք մըն էր իրեն՝ վարչական յաջողութիւններու համար։ Հակառակ իր խօսելու մանաւանդ գրելու տենդոտ յարմարութիւններուն՝ Պէրպէրեան չկրցաւ, զոր օրինակ, Ստեփան փաշայի, Նուրեանի և ուրիշներու պէս դիրք մը շինել իրեն՝ Պատրիարքարանի ժողովներուն մէջ։ Տարակոյս չկայ որ Պէրպէրեան ծանրապէս բեռնաւորուած իր Վարժարանին հոգերով, առանց մոռնալու իր Նկարագիրն ալ, պիտի չկրնար շինել հասարակական շեշտուած կեանք մը։ Այս պատճառաւ, մեր Դաստիարակ-Գրագէտը մնաց իր կալուածին մէջ, և անկէց դուրս իր ըրած ոտնձգութիւնները, ինչպէս ոմանք դիտել տուին, թերեւս նոյն իսկ վնասակար եղան իր Վարժարանին համար, թէև պէտք է խոստովանիլ, որ իբր անդամ Վարչական Ժողովներու կամ Խորհուրդներու և Յանձնաժողովներու՝ մեծապէս օգտակար եղաւ այն խնդիրներուն մէջ, որոնք դաստիարակութեան և կրթութեան կը վերաբերէին։ Բայց կարելի չէ որոշ գնահատում մը ընել իր գրականութեան այն մասին արդիւնքներուն վրայ, զորս կ'ուզէր քաղել անշուշտ՝ երբ կը գրէր ու կը քննադատէր եկեղեցական-վարչական գործերն ու անձերը։

Մեր մէջ՝ եկեղ.-վարչական, կրթական գործերու հանդէպ Մամուլի դերն ու ազդեցութիւնը կրնայ հետաքրքրական ուսումնասիրութեան նիւթ մը ըլլալ, ցոյց տալու համար թէ ինչ են և ինչ եղած են իրողութիւններն ըստ ինքեան և թէ Մամուլը ի՛նչչափ անպայման եղած է ատոնց մասին։ Պէրպէրեանի հասարակական կեանքը, որ մասնաւորապէս կը պատկերանայ Մարդիկ եւ Իրքի մէջ, Մամուլի այն շրջանին կը վերաբերի, ուր մարդիկ և իրք հիմակուընէ աւելի անշահախնդիր էին կամ թէ այնպէս կը թուի մեզ. բայց գրողներու նկարագիրը, որչափ ալ բնախօսական տկարութիւններով օժտուած, սակայն զերծ եղած են բարոյական ստորնութիւններէ։ Արդէն հասարակական կեանքի վերաբերեալ եկեղեցական-վարչական և կրթական խնդիրներ, որոնց շուրջը կը դառնան շարունակ Պէրպէրեանի պէս անձեր, կարելի է ըսել որ անընդհատ եղած են լրագրողական զեղծումներու։

Պէրպէրեան՝ երբ հասարակական անձ՝ թէև խիստ իր դատումներուն և հրապարակագրային ակնարկներուն և նկարագրութիւններուն մէջ, բայց միշտ պարկեշտ է։ Իր չափազանցութիւնները գրչի թռիչքներուն և իր հռետորական մշակեալ միտումներուն պէտք է վերագրել։ Ինքը անուններու հետ գործ չունի՝ երբ կ'ուզէ զոր օրինակ, քննադատել եկեղեցականութիւնը, բայց թափանցիկ են իր նկարագրութիւնները։

Պէրպէրեանի հասարակական կեանքի ամէնէն գեղեցիկ արդիւնքը պէտք է համարել Կազմական-կանոնագիրը և Կարօտ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկին հաստատութիւնը։

Թուրքիոյ Հայոց ընդհանուր կրթական գործը, որչափ գիտենք, մանկավարժական կամ գիտական ծրագրի մը կամ օրէնքի մը վրայ հիմնուած չէր 25-30 տարիներ յառաջ։ Հ. Իփէկճեան կեանք տուաւ կրթական օրէնսդրութեան մեր մէջ։ Նշանաւոր մանկավարժը, ճամբորդութիւններ ըրաւ Զուիցերիա, և «այդ ճամբորդութեան մէջ, կ'ըսէ Պէրպէրեան, իր ամբարած տեղեկութեանց և ստացած զարգացման արդիւնքն եղաւ կրթական օրինաց ընդարձակ Ծրագիրն, որ բազմաց կարի եւրոպական թուեցաւ, և որ ցարդ չէ ստացած օրինաց ոյժ։ Թերեւս սառուգիւ այդ ծրագիր իւր ամէն մասերով համապատասխան չլինէր մեր դպրոցներու կազմական դրութեան, բայց նա արդիւնք է քրտնաթոր աշխատութեանց, երկար արթնութեանց ու անխոնջ ուսումնասիրութեան, և թէև իր ամբողջութեամբն կարելի չլինի գործադրութեան մէջ դնել՝ օր մը ազգ. կրթութեան բարեկարգիչ օրէնսդիրք պիտի կրնան լիաբուռն քաղել անոր մէջէն ու առաջնորդուիլ անոր տուած լոյսերէն» (Մարդիկ եւ Իրք, էջ 70-71)։ Հարկաւ նոյն ինքն Պէրպէրեան ամէնէն փորձ կրթական օրէնսդիրը, պիտի կրնար օգտուիլ Իփէկճեանի այդ «գլուխ-գործոց»էն և տալ Թրքահայոց Կազմական-Կանոնագիրը Ազգային Նախնական Կրթութեան (տպ. Ն. Ճ. Արամեան, 1893.) եւ **ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ** Մանկապարտէզի և Տարրական նախակրթարանի մասը, որ հրատարակուեցաւ 1897ին Տօքթ. Վ. Յ. Թորգոմեանի նախաձեռնութեամբ Ուսումնական Խորհրդոյ ատենապետութեան ատեն։

Պէրպէրեան ջերմապէս կը փափաքէր Վարժապետանոցի մը և Ազգ. Կեդր. Վարժարանի մը հաստատութեան։ Շատ առիթներ ունեցած է ակնարկութիւններ ընելու այս շատ կարեւոր հաստատութեանց մասին։ Տարակոյս չկայ որ իբր Դաստիարակ ամէնէն աւելի ինքը պիտի ըմբռնէր Վարժապետանոցի մը անհրաժեշտ պէտքը։ Բայց գաղափարը միշտ մնաց ջատագովեալ գաղափար մը, և ինքը չկրցաւ տեսնել եթէ ոչ Վարժապետանոցի մը հաստատութիւնը, գէթ անոր մօտ բանի մը գործնական ձեռնարկը։ Չեմ գիտեր թէ մենք բախտաւոր պիտի ըլլա՞նք տեսնելու զայն. վասն զի օրէ օր կը սաստկանան ուսուցանելու արուեստին պայմանները և չենք շնորհք ուսուցիչներ, այլ թէ կան, շատ քիչ են ազգին մէջ՝ ըլլայ հոս, ըլլայ գաւառները։ Պէրպէրեան մանկավարժական հրատարակութիւններով ուզեց հոգալ այս պէտքը, մանկավարժական **ՄԱՍԻՍ**ով։ Կը փափաքէր որ Ուսումնական Խորհուրդը միշտ ունենայ իր պաշտօնական մանկավարժական թերթը. ինքը գործադրեց իր փափաքը, բայց տեւական չեղաւ։ Կրթական խնդրին շուրջ իր ըմբռնումներն ու գաղափարները, որ ցրիւ յօդուածներով յայտնուած էին, Դպրոց եւ Դպրութիւն գեղեցիկ և լեցուն հատորին ամէնէն աւելի աշխատուած մասը կը կազմեն հիմա։

Կեդրոնական Վարժարանին հաստատութեան համակիր էր բոլորովին, առանց նկատելու թէ ինքն Երկրորդական Վարժարանի մը հիմնադիրն էր ու Տէրը, նոյնպիսի Վարժարանի մը հաստատութիւնը կը ջատագովէր, և ինչպէս կը վկայեն ականատեսներ, Պէրպէրեան կարելի եղածին չափ օգնած է որ Ազգ. Կեդր. Վարժարանը հաստատուի և կազմակերպուի։ Իր ձեռնտուութիւնը շատ օգտակար եղած պիտի ըլլայ անշուշտ, քանի որ փորձառու Դաստիարակի մը ձեռնտուութիւնն էր այդ. 1883 տարիի վրայ ըրած իր խորհրդածութիւններուն մէջ սրտի մորմոքումով մը կը գրէ. «Գէթ Կեդրոնական վարժարանն հիմնուած տեսնէինք» (Մարդիկ եւ Իրք, էջ 81), իսկ 1884 Հոկտ. 31, Ներսէս Պատրիարքի վրայ հիւսած իր նշանակելի ներբողին մէջ կ'ըսէ. «Իւր վերջին հայեցուածք չկարողացան տեսնել հաստատուած Կեդրոնական Վարժարանն, որոյ գաղափարն մին էր իւր ամէնէն աւելի գգուած կրթասիրական գաղափարներէն և որոյ վրայ դեռ կը խորհէր իւր մահճին մէջ՝ մահամերձ» (Անդ, էջ 162)։ Պէրպէրեան համակիր մնաց մինչեւ վերջը Կեդր. Վարժարանին, քննադատելով հանդերձ զայն։ 1890ին, երբ Վարժապետանոցի սկզբնաւորութիւնը Կեդրոնականի մէջ ընելու զրոյցներ եղան, Պէրպէրեան ըսաւ. «Պէտք է որ փոյթ ունենան (Ուսումնական Խորհուրդք) Ազգին մէջ հաստատել տալու վարժապետական ընտիր դպրոց մը՝ որ չի կրնար ըլլալ անշուշտ Ղալաթիոյ Կեդրոնական վարժարանն, որոյ անորոշ է բնութիւնն» (Դպրոց եւ Դպրութիւն, էջ 15)։

Կարօտ ուսուցչաց օգնութեան Սնտուկին կազմակերպութիւնը Պէրպէրեանի կը պարտի ազգը, Պէրպէրեան որ 100 ոսկի հնչուն նպաստ մըն ալ ըրաւ գործին յաջողութեանը համար։ Օգնութեան Սնտուկի նպատակը բոլորովին արդար և մարդասիրական զգացումներու արդիւնք մըն է. եթէ ապիկար ուսուցիչներ կարօտութեան պատրուակին տակ չշահագործեն զայն և անոր տեւականութիւնը ապահովելու համար նշանակուած հասոյթի աղբիւրները չխցուին մանաւանդ անտարբերութեամբ և անպարտաճանաչութեամբ, պէտք է վստահ ըլլալ՝ թէ ուսուցիչներուն ամէնէն տկարը, ամէնէն փորձառուն և ամէնէն գործնականը լաւագոյն նպատակի մը համար աշխատած կրնայ համարուիլ՝ հասարակական գործունէութեան տեսակէտով ալ։

Պէրպէրեան եթէ հարուստ մը եղած ըլլար՝ սքանչելապէս պիտի փառաւորէր իր հասարակական կեանքը։ Իր 25ամեայ յոբելեանին առթիւ ցոյց տուաւ Պէրպէրեան, թէ ինքն ի՛նչպէս կ'ըմբռնէ բարեգործութիւնը։ Գոհացուցիչ գումար մը կրնայ նկատուիլ իրեն եղած մօտաւորապէս 1500 ոսկիի նուէրը։ Այդ գումարը կրնար այնպէս մը գործածել Պէրպէրեան, որ ոչ ոք իրաւունք ունենար դիտողութիւններ ընելու։ Բայց նա գործածեց ամրացնելու և ընդարձակելու իր Վարժարանին շէնքը, խորհելու կարօտ ուսուցիչները։

Կ'արժէ նաեւ յիշատակել իր Խոհք եւ Յոյզք հասոյթին Գալֆայեան որբանոցին, իսկ իր «Առաջին գիրք զաղղիերէն ի հայ թարգմանութիւն» դասագիրքին Նպաստից Յանձնաժողովին նուիրումը, որ այս առթիւ Գ.րդ տպագրութեան արժանացաւ։ Կարելի չէ մոռնալ ձրիավարժ գիշերօթիկները իր Վարժարանին մէջ։

Ասոնք յիշատակելի իրողութիւններ են անձի մը կեանքին մէջ, որ թէև զուտ դաստիարակութեան և գրականութեան նուիրուած, բայց ձգտած է հասարակական նշանակութիւն մըն ալ ունենալ, և սառուգիւ հասած է իր նպատակին, Դաստիարակ-Գրագէտի մը կեանքին ամէնէն հնարաւոր պայմաններուն մէջ։

Պէրպէրեան իբր փայլուն դէմքը Թուրքիոյ Հայոց կրթական աշխատաւորներուն, և նոյն իսկ միակը իր գործին և ըմբռնումներուն կողմէն, եղաւ ո՛չ միայն Դաստիարակ-Գրագէտ մը, այլ նաեւ ռահվիրայ մը, որ անպատուուած ուսուցչութեան համար ինքնաճանաչութեան նոր շաւիղը գծեց, որպէս զի վարժապետը զերծ ըլլայ ստրկութեան և թշուառութեան քմայքներէն, որպէս զի ուսուցիչը իբր ամէնէն կարեւոր անդամը հասարակութեան՝ մուտ գործէ հասարակական կեանքի մէջ, որպէս զի դաստիարակը գիտակցութիւնը ունենայ իր իսկ գործին և իր արժանիքին և չընկրկի իր ասպարէզին մէջ ցցուող խոչընդոտներու և դժուարութիւններու առջեւ։

Թերեւս մեր ուսուցիչներէն քիչեր և շատ քիչեր միայն կը ճանչնան իրենց ողբացեալ պաշտօնակցին գործունէութեան նշանակութիւնը, և շատեր, որ ամէնէն աւելի պէտք ունէին իրենց հետ միեւնոյն միջավայրի մէջ ծլած, ծաղկած այդ Դաստիարակ-Գրագէտի կեանքը սերտելու, անփոյթ եղան բոլորովին, և կը պաշտօնավարեն դեռ ա՛յն մտաւոր մակարդակին վրայ, զոր Պէրպէրեան ինքնորէն ոյժով ու իմաստութեամբ կոխոտեց։

Ըստ իս շատ բան կ'արժէ Պէրպէրեանի այս ձգտումը՝ դէպ ի ուսուցիչներու հասարակական կեանքի բարեփոխումն ու բարձրացումը։ Կարելի է ըսել, որ Պէրպէրեան հանրային նշանակութիւն ունեցող յաջողութիւն մը ձեռք պիտի կրնար բերել՝ եթէ իր ձգտումներով ոգեւորուած ուսուցիչներ ունենար իր շուրջը։— «Մեծ գործաւոր մ'է ան. վարժապետը. կը կռէ, կը դարբնէ անդուլ. ինչ է կռածը, ինչ է դարբնածը. — միտք և սիրտ կը կռէ, ազնիւ գաղափարներ և զգացումներ կը դարբնէ։ Կոշտ, տձեւ, մթին է հոգին՝ երբ կ'երթայ նորա ձեռքին մէջ. աստուածային է գեղափայլ՝ երբ դուրս կ'ելնէ անտի» — (Մարդիկ եւ Իրք, էջ 270 — 271)։

Իր պաշտօնին այսչափ պայծառ և բարձր ըմբռնումը կը մեծցնէ Պէրպէրեանը և ցոյց կուտայ թէ ինչ ոգիով նետուիլ ուզեց ան հասարակական կեանքի մէջ, հոն սակայն կրցածը միայն ընելու համար. իր կրցածը միայն, այո՛, որ եթէ իրապէս հասարակական չէ, բայց նշանակելի է իր հասարակական ձգտումներով և արդիւնքով ալ, որ պատուաբեր է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԻԿ ՆՕԹԵՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏԻ ՄԸ ԽՐԱՏՆԵՐԸ (*)

Ճարտարարուեստը որ առողջապահութենէ աւելի սովորութիւնները ուսումնասիրելով ի վաճառ հանած է անթիւ ականջակրկիտներ, այլ և այլ նիւթերէ, երբեմն ծայրերնին սուր, երբեմն կլոր, երբեմն անկիւնաձեւ, և կը շահագործէ այդ հակառողջական սովորութիւնը, նուազ մեղադրելի է՝ քան տգիտութիւնը որ մարդս կը մղէ ականջներու մէջ խոթելու հազար տեսակ աղտոտ առարկաներ, չորս դին գտնուած նիւթերու դիւրութեամբը. այսպէս եթէ դիտելու ըլլանք, կը տեսնենք տուներու մէջ շատ կիներ որ սիրայօժար կը դիմեն պահ մը առաջ ակռաներու համար գործածուած կուրծքի դիւրամատչելի ասեղով խառնելու ականջները, ինչպէս նաեւ նոյն նպատակաւ կը գործածեն կարի ժամանակ ասեղը՝ և երբ մերկացած ըլլան առօրեայ գնդասեղներու զրահէն, ինչպէս կը պատահի անկողնի մէջ՝ դիւրութեամբ կը դիմեն մազերու գնդասեղին։

Ականջը մաքրելու համար պէտք է ունենալ ամբողջովին լաստիկէ «տանձ» մը, մօտ 50 կրամի պարունակութեամբ։ Իբր մաքրութեան հեղուկ՝ բաւական է գործածել առաջուց եռացած խմելու ջուրը, որ պէտք է գաղջ ըլլայ, որովհետեւ ականջը լաւ չի հանդուրժեր ո՛չ շատ տաք և ո՛չ ալ շատ պաղ լուացքի ջուրին. հիւանդը որու ականջը կ'ուզենք լուալ, պէտք է աթոռի մը վրայ նստեցնել և ուսին վրայ դնել ձեռքի մաքուր սրբիչ մը, որպէս զի եթէ երբեք քիչ մը ջուր սրսկելու ըլլայ՝ զգեստները չաղտոտին. ականջի խխունջին (pavillon) անմիջապէս տակը պէտք է որ ուրիշ անձ մը կամ նոյն ինքն հիւանդը պնակ մը բռնէ ձեռքերովը. հիւանդը պէտք է գլուխը ուղիղ բռնէ և կամ, ինչ որ լաւագոյն է, թեթեւ մը ծռած՝ դէպ ի այն ականջը զոր մտադիր ենք լուալու, իսկ լուացողը գաղջ ջուրով լաստիկէ տանձը լեցնելէ վերջ աջ ձեռքով բռնելով ծայրը պէտք է մացնէ մէկ սանդիմէթրի չափ ականջէն ներս, իսկ ձախ ձեռքին ցուցամատ և բթամատով ականջին խխունջը վեր և ետեւ քաշէ։ Այսպէս արտաքին խողովակը բաւական կը շիտակնայ և այն ատեն առանց չափազանց ուժ տալու՝ պէտք է տանձին ուռած մասը սեղմելով ականջի ծակէն ներս գաղջ ջուր ներմուծել, որ մինչեւ խորը երթալէ վերջ ներմուծական ուժին ազդեցութեամբը և գլուխին թեթեւ մը ծռած դիրքէն մեծ մասամբ դուրս կուգայ հաւաքուելու պնակին մէջ՝ իր հետը բերելով այն ամէն աղտեղութիւնները որոնց հանդիպած էր. այս գործողութիւնը պէտք է շարունակել մինչեւ որ ջուրը բոլորովին մաքուր դուրս գայ ականջէն։

Երբեմն կը պատահի որ մէկու մը ականջը լուացած ատեններդ, հիւանդը ձեզ կ'իմացնէ թէ բերնին մէջ ալ ջուր կը վազէ։ Չկարծէք որ ատիկա հրաշք մը ըլլայ, որովհետեւ պէտք է գիտնալ թէ բնական պայմաններու մէջ ականջին այդ մասը որ անմիջապէս թմբկաթաղանթին ետեւը կուգայ և իր ձեւին պատճառաւ թմբկային արկղիկ (caisse tympanique) կը կոչուի, տուփի նման վեց կող ունենալուն պատճառաւ և առջեւի կողմէն շարունակուելով Եւստակիոս կոչուած խողովակի մը միջոցաւ (tube d'Eustache) կը բացուի քթի և բերնի մէջտեղը ետեւի կողմէ։ Երբ ականջէն թարախ չի գար և ամէն մասերը բնական շինուած են, դրսէն մեր ըրած լուացքի ջուրը ամբողջովին դուրս կուգայ վերստին, որովհետեւ բնականէն թմբկաթաղանթը անծակ է. բայց երբ թարախ կուգայ ականջներէ, մեծագոյն պարագաներու մէջ ատիկա ականջի խորը եղող վերոյիշեալ արկղիկէն կուգայ, և որպէս զի հոն ժողվուած թարախը կարենայ անվնաս դուրս վազել, թարախի քայքայիչ զօրութեանը տակ թմբկաթաղանթը իր վարի մասին մէջ կը ծակուի, ուրկէ ազատօրէն դուրս կը թափի հոն շարունակաբար արտադրուած թարախը։ Ուրեմն վերի գրածներէս կը հետեւի որ ականջի խորէն թարախը դուրս թափելու համար պէտք է որ անպատճառ թմբկաթաղանթը ծակուի, որ երբեմն բնականաբար չպատահելուն պատճառաւ, կը ստիպուինք թէ՛ սոսկալի ցաւերը փարատելու և թէ ականջի ետեւի ոսկորներուն մէջ միայն թարախի արկղիկէն դէպ ի հոն տարածուիլը արգիլելու համար արուեստական գործիքով ծակել. արդ, այս պայմաններուն մէջ գոյութիւն ունեցող թմբկաթաղանթի ծակին պատճառաւ լուացքի ջուրէն մաս մը այդ ծակէն արկղիկ մէջ կը թափի և հոնկէ ալ Եւստակիոսի խողովակէն կոկորդը կը վազէ։

Կարեւոր է լաստիկէ տանձը լեցնել գիտնալը. մեծ զարգացումի տէր անձեր իսկ յաճախ այդ նախնական գործողութեան ժամանակ կատարեալ տգիտութիւն կը ցուցնեն. պէտք է տանձին լայն մասը մատերու մէջ սեղմելով՝ ամբողջութեամբ ընկղմել ջուրին մէջ, թեթեւ շօշափումներ ընելով, մինչեւ որ լայն մասին լեցուիլը տեսնուի դուրսէն. այս պայմաններուն մէջ, սակայն, տակաւին բոլորովին չէ լեցուած տանձը, այլ հազիւ կէսը միայն, որով ամբողջովին լեցնելու համար պէտք է տանձը ջուրէն դուրս հանել և ատիկա ուղղահայեաց (verticale) բռնելով ծայրը դէպ ի վեր, սեղմելու է լայն մասը, մինչեւ որ ծայրէն ջուրին դուրս ցայտելը նշմարենք. այն ատեն ըսել է որ բոլորովին օդը պարպած ենք, որով առանց սեղմումի շարժումը դադրեցնելու, մխելու է երկրորդ անգամ մը ջուրին մէջ, որով վստահ կրնանք ըլլալ ամբողջովին տանձը լեցուցած ըլլալնուս։ Ուրեմն լաստիկէ տանձ մը լեցնելու համար երկու անգամ պէտք է մխել զայն ջուրին մէջ։

Մեր մէջ Եւրոպայի դպրոցներու ծրագիրներուն նմանութիւնը մէկդի թողլով՝ միջավայրի և կեանքի տարբեր պահանջներու պէտքէն ներշնչուած՝ ջանալու է գիտութենէ և բարձր զարգացումէ աւելի աշակերտաց գործնական ոգի ներշնչել. այսպէս պէտք է հաստատել և ընդլայնել մասնաւոր դասախօսութիւններ առողջապահութեան կարեւոր հարցերու վրայ, մանրէաբանութեան գործնական կէտերը պարզել, հիւանդութեանց փոխանցական կերպերը ընտանեցնել, գաղղիական ախտի և ծննդական հիւանդութիւններու վրայ առողջ տեղեկութիւններ տալ և անոնցմէ զերծ մնալու միջոցները սորվեցնել. այս ամէնը մանչերուն համար. Իսկ աղջիկներուն պէտք է մասնաւոր խնամքով ամէն զարգացումէ առաջ՝ սորվեցնել տղայոց ընտիր դաստիարակութիւնը, անոնց ընդհանուր առողջապահութիւնը, մայրական պտուկներու համար պահպանողական առաջին խնամքները, նուաղեալներու պէտք եղած օգնութիւնը, մանկիկներու վրայ նշմարուած այլ և այլ երեւոյթներու ճշգրիտ բացատրութիւնը և կարեւորութիւնը, ականջի թարախի վնասը, ականջները, աչքերը լուալ կարենալու ամենահարկաւոր միջոցները. այս ամէնը անգամ մը դպրոցական յարկէն հեռու՝ ամուսնական երջանիկ կեանքի մէջ իրօք պիտի ունենայ իր գործնական մեծ կարեւորութիւնը և նշանակութիւնը, մինչդեռ գեղարուեստի

(*) Շար. երէկի թիւէն և վերջ.

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —121—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՍԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԻԿԻՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒՀԻՆ

Է.

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պէրանժէր իր կապոյտ աչքերը վեր առաւ յանդիմանական արտայայտութեամբ մը։

—Մարքօ, այդպէս մի՛ խօսիք։

—Սակայն...

—Այդ բանը ինծի սա համոզումը պիտի ներշնչէ թէ չէք ճանչնար իմ սիրտս։

—Պէրանժէրս, լաւ կը ճանչնամ։ Բայց եթէ չար բախտը այնպէս ուզէ որ ձեր ծնողքը անհամաձայն գտնուին, այն ատեն հարկ պիտի ըլլայ ընտրութիւն մը ընել։

—Ոչ։ Կրնամ սպասել։

Մարքօ լուռ մնաց։

—Դուք չէ՞ք կրնար սպասել, հարցուց նորատի աղջիկը։ Եթէ երբեք չպիտի դադրիք զիս սիրելէ, ինչ նշանակութիւն ունի մէկ-երկու տարին...

Մարքօ շարժում մը ըրաւ։

—Եւ կամ տասը տարի, յարեց Պէրանժէր, այս անգամ խորամանկ չարաճճիութեամբ։

—Եւ կամ հարիւր տարի, գոչեց դուքսը, զուարթութիւն կեղծելով։

Այդ պաշտելի էակը մանկական անզօրութեամբ տոգորուած հոգի մը ունէր տակաւին։ Անգութ բան մը պիտի ըլլար անոր ցոյց տալ կեանքի հարցերու բիրտ լուծումները։ Քիչ մը ատենէն իրազեկ պիտի ըլլար անոնց։ Քանի որ պայքարը անխուսափելի պիտի դառնար, Սթափլթոններու այդ յաջորդը ինքնիրեն որոշում կուտար մաքառիլ։

Լաւագոյն չպիտի՞ ըլլար, եթէ աւելի կանուխ կատարուէր այդ ամուսնութիւնը։

Հինգ տարուան ջանքերէ, համբերութենէ, դիւցազնական անբծութենէ յետոյ, կոմսուհին զինաթափ ընելու համար, Մարքօ միշտ նոյն անողոք կինը կը գտնէր իր առջեւ։

Է՛հ, ուրեմն, աւելի առաջ պիտի երթար։

Պէրանժէր կը զգար թէ ջղագրգիռ և նոյն իսկ քիչ մը յարձակողական դարձած էր Մարքօ տէ Սթափլթ։

Նորատի աղջիկը հառաչանքով ըսաւ.

— Մարքօ, Մարքօ, պէտք չէ չար ըլլալ։

—Ես, չա՞ր...

—Այո՛... Չեմ հանդուրժեր որ դառն մտածում մը ունենաս հէգ մօրս նկատմամբ։

—Ձեր մայրը ինծի համար այն կինն է զոր ամէնէն աւելի կը յարգեմ ու կը հիանամ իր վրայ...

—Անցեալին վրայ կը խօսիք։

—Խնդիրը անցեալին վրայ կը դառնայ։ Նոյն իսկ այդ զգացումներն ունենալ չթոյլատրեց ինծի։

—Չէ՞ք գիտեր որ շատ դժբախտ է ան։

—Ձեզի ըսա՞ւ միթէ։

—Ոչ, բայց կը զգամ։

—Ատիկա պատճա՛ռ մըն է որ դուք ալ տառապիք, աղջիկս։

—Մարքօ։

Ջղաձիգ փոքր ձեռք մը սեղմեց երիտասարդին թեւը։ Օ՜հ, Պէրանժէր չէր ուզեր իր սիրած մարդուն բերնէն լսել այն նողկալի փաստերը զորս հազիւ կը յաջողէր լռեցնել իր մէջ։

—Մարքօ, գաղտնիք մը պիտի վստահիմ ձեզի, եթէ խոստանաք...

—Եթէ խոստանա՛մ...

—Խելօք կենալու։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք։

—Լաւ գիտէք թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզեմ։ Բացարձակ կերպով չընդդիմանալ մօրս և ոչ ալ անոր կամքին վրայ ճնշելու փորձ ընել։

—Ո՞ր կողմէ։

—Այն բարձրաստիճան կնոջ կողմէ, որ քիչ մը առաջ ձեզի հետ խօսեցաւ... Նաև հօրս և ուրիշ ո և է անձի միջոցաւ։

—Այդ բանը ձեզմէ հրաժարելու համարժէք պիտի ըլլար։

—Ձեզի չեմ ըսեր թէ այդպիսի նշանակութիւն մը կ'ունենայ նմանօրինակ ընթացք մը։

— Ներողութիւն, Պէրանժէր, բայց ի՛նչ բանի վրայ դրած էք յոյսերնիդ։

—Թէ մայրիկը ինքնին պիտի փոխէ իր տուած որոշումը։

—Նշան մը տեսա՞ծ էք։

—Այո՛։

—Տեսնենք ի՛նչ նշան է։

—Ես ալ ատ պիտի ըսէի ձեզի... Այդպիսի նշան մը երեւան հանեցի... Բայց նախ կը յիշէ՞ք թէ...

Երկու սիրահարներուն խօսակցութիւնը ընդհատուեցաւ յանկարծ, որովհետեւ պարող զոյգերը կանգ առած էին, վալսը վերջացած ըլլալուն համար։

Նուագախումբն ալ դադրեցաւ նուագելէ։

Սթափլթ դուքսը պարտէր կոմսուհիին քով առաջնորդել իր աղջիկը։

—Օ՜հ, մրմնջեց Պէրանժէր, ալ ես չպիտի կրնանք խօսիլ իրարու հետ։

—Ուրիշ վալս մըն ալ պարելու շնորհը չպիտի՞ ընէք։

— Կարելի չէ։ Կանուխ պիտի մեկնինք և երբ երկրորդ անգամ միասին պարենք՝ շատ պիտի դիտուի ամէնուն կողմէ։

—Ինչո՞ւ համար այդքան կանուխ կը մեկնիք։

—Մայրիկը վաղն առտու կանուխ ճամբայ պիտի ելլէ։

—Ճամբորդութի՛ւն կատարելու համար։

—Այո՛։

—Առա՞նց ձեզի։

—Այո՛։

—Ո՞ւր կ'երթայ, եթէ անգաղտնապահութիւն չըլլայ հարցնելս։

—Բարիզ։

—Ձեր մայրը Բարիզ կ'երթայ, գոչեց Մարքօ ուրախութեամբ։

—Ինչո՞ւ համար այդքան հաճոյք կը պատճառէ ձեզի։

—Առնուազն ութը օր բացակայ պիտի ըլլայ։

—Թերեւս։

—Ուրեմն վարժուհիին հետ դուրս պիտի ելլէք։

—Չէ՞ք ուզեր որ առանձին ելլեմ։

—Միեւնոյն բանն է։

—Օ՜հ, Մարքօ...

—Այո՛, միեւնոյն բանն է, քանի որ անմեղ և զմայլելի փախուստ մը կ'առաջարկեմ ձեզի։

—Չեմ անսար։

—Այո՛։

— Աւասիկ մայրս, ըսաւ Պէրանժէր, փութացնելով քայլերը։

Դեսպանուհին, սենեկապանի մը թեւը մտած, Օվէրպէքի ձեղունին տակ կեցած, խումբ մը մարդոց մեծարանքները կ'ընդունէր, մեծ մասը համազգեստով։

Բարիզուհիի իր խորհրդապահ ու նուրբ վայելչութիւնը, շնորհը, իր ժպտին պաշտելի տխրութիւնը այնքան յաջողութիւն կ'ապահովէին մանկամարդ կնոջ որքան իր բարձր դիրքը։

—Մայրս ո՛րքան գեղեցիկ և ո՛րքան ալ տժգոյն է այս իրիկուն, դիտել տուաւ Պէրանժէր։

—Մայրերնիդ իրաւունք չունի ձեզ տառապեցնելու ձեր սիրոյն համար, ըսաւ դուքսը աշխուժով, կարծես նորատի աղջկան խորհրդածութիւնը ուրիշ յիշատակներ արթնցուցած ըլլար իր մէջ։

Արդարեւ, Մարքոյի խօսքը երազուն դարձուց նորատի աղջիկը։

Մարքօ վախցաւ որ չափաւոր լեզու մը չէր գործածած։

Պէրանժէրի տպաւորութիւնը ցրուելու և օգտուելու համար այն քանի մը վայրկեաններէն, ուր դեռատի աղջկան թեւը մտած էր, փութաց Պէրանժէրի ականջին ի վար փափսալ.

—Առտուն, ձեր պտոյտը կատարեցէ՛ք Ազգ. Մատենադարանին կողմերը։ Ամէն օր ժամը տասնին ատենները Շաթըլօ մենատանը գտնուեցէ՛ք։

(Շարունակելի)

համութիւնը որ կարծես դրամատիրի ցուցադրական զարդարանք մըն է՝ գործնական նպատակէ զուրկ ըլլալուն պատճառաւ նախատեսնուած է մոռացութեան մէջ անտարբեր և անօգուտ թաղուելու։

ՏՕՔԹ. ՄԻՄԻԴ
Մասնագէտ աչքի, ականջի, քթի
Բերա և կոկորդի հիւանդութեանց։

ԱՌՕՂՋԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Խնձորին օգուտները շատ են։ Ճաշէ առաջ կամ ետքը խնձոր ուտելը շատ օգտակար է մարսողութեան։ Հաստատուած է որ առողջութեան համար օգտակար է քիչ միս և շատ պտուղ ուտել։ Երեւելի բժիշկներ հաստատած են թէ խնձորը շատ առողջարար, ստամոքսի կազդուրիչ և դիւրամարս է։ Խնձորին թթուն է որ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։ Բայց ասկէ նեղութիւն զգացողը պէտք է կա՛մ քիչ ուտէ և կամ չուտէ։ Տհաս խնձորը եփուած ուտելու է։ Խնձորը գերազանց միրգ մը ըլլալէ զատ, երկրիս արտադրած միւս ամէն տունկերէն աւելի փոսփորային թթու կը պարունակէ։

Խնձորը, մանաւանդ, երբ ննջելէ անմիջապէս առաջ ուտուի, 1. Լաւ ներգործութիւն մը կ'ընէ ուղեղին վրայ. 2. Կը գրգռէ լեարդը. 3. Խաղաղ քուն մը կը պատճառէ, երբ կանոնաւորապէ՛ս, ննջելէ առաջ ուտուի. 4. Կը մաքրէ բերնի խոռոչներուն մէջի հոտը. 5. Կը չէզոքացնէ ստամոքսին աւելորդ թթուները. 6. Կը խափանէ թութքի խանգարումները. 7. Գործունէութիւն կուտայ երիկամանց. 8. Քարամէզութեան ենթարկուելէ հեռի կը պահէ. 9. Կը պահպանէ ստամոքսը մարսողութեան խանգարումներէ, և 10. Զանազան փողացաւերէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ, եղած հարցումի մը պատասխանելով, սապէս պատասխանեց զինենկեցութեան մասին.

«Չեմ կրնար ըսել թէ ի՛նչ որոշումներ կրնան առաջարկուիլ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին։ Այդ մասին որոշ յայտարարութիւն մը չկրնալ ընելուս պատճառը այն է թէ զինենկեցութեան մասին Անգլիոյ առաջարկութեան վրայ այնքան բաներ ըսուելէ ետքը, տրամադիր չենք Դեսպանախորհուրդին ներկայացնել առաջարկութիւն մը, որ կրնայ միացած Դեսպանախորհուրդ մը պառակտած Դեսպանախորհուրդի մը վերածել։ Անգլիոյ կառավարութիւնը պատրաստ է մանաւանդ Լա Հէյ դատարանը միայն դատարանի մը վերածելու գաղափարին։ Բնական է թէ ժողովուրդները խորհին որ եթէ զանազան երկիրներ կրնան միասին վիճաբանիլ սպառազինութեանց սահմանափակման խնդրոյն վրայ, ուրեմն կարելի պիտի ըլլայ բան մը ընել՝ թեթեւցնելու զինուորական տուրքերու ծանր բեռը, և սակայն մարդկութիւնը տխրութեամբ անկարող կը մնայ այդ մասին։ Երկիր մը համար առաջին օրինակը տալու դժուարութիւնը կը կայանայ սա կէտին մէջ թէ իր նախաձեռնութիւնը թէեւ կրնայ քաջալերել աշխարհը, սակայն վնասը ինք պիտի կրէ անօգուտ կերպով։ Յառաջդիմութեան շաւղին մէջ պէտք է ընթանանք այն տեսակ ընթացքով մը, որով գլխաւոր տէրութիւնները կարենան մեզ ուղեկցիլ։ Անգլիական պատուիրակները առաջինը եղան ոյժ տալու Մ. Նելիտովի առաջարկած վարդապետութեան՝ իրաւարարութեան մասին։ Անկուշտ կարծիքի անհամաձայնութիւններ տեղի ունեցան ընդհանուր իրաւարարութեան մը մասին, սակայն իրաւարարութեան ընդհանուր դաշնագրութիւն մը, ազդեցիկ ըլլալու համար, պէտք է մանրազնին քննութեան մը ենթարկուի։ Մեր կողմէ եղած քննադատութիւնները ընդհանուր իրաւարարութիւնը վարկաբեկ ընելու նպատակ չունէին, և արդիւնքը այն է թէ հիմա կարելի է ըսել որ ամէն ոք միեւնոյն կարծիքը ունի իրաւարարութեան ընդհանուր դաշնագրութեան վրայ։»

ԿԱՅՍՐԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սուինէմիւնտէէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թայմզի թղթակիցը.

Գերման դիւանագիտական անձնաւորութիւն մը, որուն դիտել կուտայի Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերուն տեսակցութեան առանձնիկ հանդիսական հանգամանքը, սա պատասխանը տուաւ.

«Չեմ մերժեր թէ մինչեւ մէկ աստիճան կարեւորութիւն մը կուտանք այդ իրողութեան, բայց ասոր համար հարկ չկայ չափազանցուած հետեւութիւններ հանել անկէ, և ամէն բանէ առաջ կ'ուզեմ ըսել ձեզի թէ տէրութեանց նոր խմբաւորումի մը վրայ բնաւ չենք խորհիր։ Բնաւ չենք աշխատիր ազդեցութիւն մը գործել ֆրանքեւռուս յարաբերութեանց վրայ և ոչ ալ խանգարել անգլեւռուս յարաբերութիւնները։ Արդէն անպատշաճ բան մը ըրած պիտի ըլլայինք, քանի որ այդ երկու վերջին տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացաւ Միջին Արեւելքի մասին, և համաձայնութեան պայմանակցութեան ալ տեղեակ ենք։ Մի՛ մոռնաք նաեւ թէ Գերմանիոյ կայսրը մէկ քանի օրէն պիտի տեսակցի Անգլիոյ Թագաւորին հետ։ Կը յուսանք թէ այդ տեսակցութիւնը պիտի նպաստէ աւելի եւս բարելաւելու երկու վեհապետներուն և երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։ Կը տեսնէք թէ պատճառաբանութիւններ ունինք Գերմանիոյ մեկուսացումին դէմ։ Այդ տեսակցութիւնները բաւական պիտի ըլլան հակառակը ապացուցանելու, սակայն կը կրկնեմ թէ որ և է փոփոխութեան պիտի չենթարկէ տէրութեանց հիմնական խմբաւորումը։ Նոյն տեսակցութիւնները միանգամայն ակներեւ նշան մը կը կազմեն Եւրոպայի մէջ տիրող ընդհանուր թուլացումին, որ յուսալի է թէ աւելի պիտի չեղչուի, հեռացնելով Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին գումարումէն առաջ եղած յոռետես գուշակութիւնները։ Գերման և ռուս կառավարութեանց սիրալիր յարաբերութեանց այս նոր հաստատութիւնը ոչ ոքի զարմանք պիտի պատճառէ։ Պիտի յարեմ թէ Անգլիոյ հետ Գերմանիոյ յարաբերութիւնները յառաջդիմութեան լաւ ճամբու մէջ են և կը կարծեմ թէ Ֆրանսայի մէջ ալ այլեւս այնքան կասկածով չեն նայիր Գերմանիոյ։ Այն խօսակցութիւնները զորս Պ. Իզվոլսքի և ֆոն Պիւլով իշխանը պիտի կրնան ունենալ, բոլորովին խաղաղական հանգամանք մը պիտի ունենան, հանգամանք մը որ կը տիրէ միջազգային ընդհանուր կացութեան մէջ և այդ խօսակցութեանց նպատակը պիտի ըլլայ հորիզոնին վրայ գոյանալիք ամպերը ցրուել։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բէռլինէր Բէօրզէնցայթունգ հետեւեալը կը գրէ. — «Թղթակցութիւն մը զոր Անգլիոյ քաղաքականութեան կատարելապէս հմուտ անձէ մը ստացած ենք, զանազան դիտողութեանց վրայ հիմնուելով, կը հաւաստէ թէ անգլեւգերման յարաբերութեանց մէջ կարելի է տեսնել անկեղծ մերձեցումի մը նշանները։ Քիչ ատենէն երկու երկիրներու վեհապետներուն միջեւ տեղի ունենալիք տեսակցութիւնները անշուշտ աւելի եւս պիտի ամրապնդեն այդ զգացումները։ Բոլորովին անսար բան մը պիտի ըլլայ քաղաքական որ և է մեծ կարեւորութիւն չընծայել Էտուարտ Թագաւորին կողմէ Վիլհելմսհէօհէի արուելիք այցելութեան, որ Գերմանիոյ կայսեր Անգլիա կատարելիք ուղեւորութենէն առաջ տեղի պիտի ունենայ։ Երկու վեհապետներուն կրկին հանդիպումը, կարճ միջոցի մը մէջ, Էտուարտ Թագաւորին հետեւած քաղաքականութեան արդիւնքը միայն կրնայ ըլլալ։ Այս պաշտօնական ազդեցութիւնը պիտի տեսնուի նաեւ քաղաքական միջավայրերու տրամադրութեանց վրայ, որոնք մեծ վստահութիւն ունին Էտուարտ Է.ի յատկութեանցը վրայ՝ իբրեւ պետական անձնաւորութիւն, և այդ ազդեցութիւնը արդէն կը տեսնուի։ Անգլեւգերման յարաբերութեանց աւելի բարենպաստ գնահատում մը թոյլ կուտայ խորհելու թէ երկու մեծ ազգերուն միջեւ յարաբերութեանց բարւոքում մը — նոյն իսկ բարեկամութեան տեսակէտով — բնական զարգացումը կը կազմէ Մեծն-Բրիտանիոյ հետեւած համաձայնութեան ամբողջ քաղաքականութեանը, և թէ Հիւսիսային ծովին վրայ տիրող վերջին ամպերուն փարատելովը կարելի է կատարելագործել խաղաղութեան ապահովութիւնները, նպատակ մը որ առաջ կը տարուի կարգ մը ջանքերով՝ համաձայնութիւններ կնքելու համար։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ հետեւեալը կը հրատարակէ. — Հաստատապէս որոշուած է որ Էտուարտ Թագաւորը, Մարիէնպատ երթալուն առթիւ, Վիլհելմսհէօհէի մէջ գերման կայսեր հետ տեսակցելէ ետքը, օգոստոս 15ին Իշլ պիտի հասնի՝ Ֆրանց Յովսէփ կայսեր այցելելու համար։ Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Զարլս Հարտինկ պիտի ընկերանայ Թագաւորին և Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Պառոն ֆոն Էրէնթալ Իշլ պիտի երթայ, վեհապետական տեսակցութեան ներկայ գտնուելու համար։ Դիտելի է որ Անգլիոյ Թագաւորը և Աւստրիոյ կայսրը 1905 օգոստոս 15ի տեսակցութեան ատեն առանձին էին և նախարարներ ներկայ չգտնուեցան, նոյն իսկ նոյն ատենի արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը Էտուարտ Թագաւորին ժամանումէն առաջ մեկնած էր Իշլէ։ Իսկ այս անգամ երկու կողմէ ալ արտաքին գործոց նախարարներ ներկայ պիտի գտնուին տեսակցութեան։ Էտուարտ Է. մէկ օր պիտի մնայ Իշլի մէջ։ «Օթէլ Էլիզապէթ»ի մէջ պիտի օթեւանի, և կայսերական դղեակին մէջ պիտի ճաշէ։ Կէսօրէ ետքը երկու վեհապետները շրջագայութիւն մը պիտի ընեն. երեկոյին հանդիսական հացկերոյթ պիտի տրուի կայս. դղեակին մէջ, և այս անգամ մեծ ու շքեղ լուսավառութեան մը համար պատրաստութիւններ տեղի կ'ունենան։ Օգոստոս 6ի առտուն Էտուարտ Թագաւորը Մարիէնպատ պիտի մեկնի։

ՀԱԿԱԿՂԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Իտալիոյ կղերական թերթերը խիստ հաւանական կը նկատեն թէ Պապին կողմէ կարեւոր որոշում մը պիտի տրուի։ Պիոս Ժ. հարկ դատեց որ իր եկեղեցական յոբելեանին առթիւ կատարուելիք հանդէսները տեղի չունենան, վասն զի մեծապէս կը ցաւի թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը անտարբեր կը մնայ հակակղերականներու պայքարին հանդէպ, զոր կազմակերպած են մասոնները և ընկերվարականները։ Պապական պաշտօնաթերթ մը, յիշելով Պապին իր առաքելական պաշտօնին մէջ ըրածները՝ Իտալիոյ մէջ կրօնական տեսակէտով միտքերը հանդարտեցնելու համար, պիտի ծանուցանէ թէ հակակղերական արդի արարքներուն առթիւ Իտալիոյ կառավարութեան ընթացքին հանդէպ, Պապը կը դադրեցնէ իր եկեղեցական յոբելեանին առթիւ կատարուելիք հանդէսները, որպէս զի կաթոլիկները խուսափումներու չենթարկուին, ինչպէս եղաւ Լէոն ԺԳ. Պապին օրով։

—Օսէրվաթօրէ Ռոմանօ վերոգրեալ տեղեկութիւնները հաղորդելէ ետքը, կ'ըսէ թէ հակակղերական պայքարը եթէ շարունակէ, կրնայ ըլլալ որ Վատիկան հարկադրուի քաղաքակիրթ երկիրներու կառավարութեանց հաղորդելու այն խռովիչ պայքարը որ ամբողջ Իտալիոյ մէջ կը մղուի Եկեղեցիին դէմ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը անտարբեր կը գտնուի այդ պայքարին հանդէպ։

—Հռոմէն հետեւեալը կը հեռագրէ Բարիզի թերթի մը թղթակիցը. — Վարցցէի Իլ Լավորօ լրագիրը անհաւատալի իրողութիւններ կը հրատարակէ Սալէզեան կրօնաւորներու մասին։ Նոյն թերթը կը պատմէ թէ գիշերը ուսանողները կ'արթնցնէին աղօթելու համար, որպէս զի զերծ մնան սատանաներու թելադրութենէն։ Ուսանողները յետոյ կը տանէին քահանաներու և մայրապետներու գումարումի մը առջեւ՝ ամէնքն ալ խիստ թեթեւօրէն հագուած. հոն ներկայ կը գտնուէին չարաշահութիւններու, որոնց կը յաջորդէին երգեր և պարեր։ Ուսանողներուն կը հաւատացնէին թէ այդ արարողութիւնը ներկայացում մըն է այն հալածումներուն որոնց կ'ենթարկուէին ֆրանսական քահանաները։ Իլ Լավորօ կ'ըսէ թէ այդ կրօնաւորները պատանիներ կը հաւաքէին՝ անխոստովանելի չարաշահութիւններ կազմակերպելու համար։ Ատոնց մասնակցողներէն մէկը օրը օրին արձանագրած է այդ արտակարգ վարժարանին մէջ պատահածները և այդ գրութիւնը հիմա կը գտնուի Իտալիոյ ընդհանուր դատախազին ձեռքը։ Այդ վարժարանը փակուեցաւ և ոստիկանութիւնը անոր վրայ կը հսկէ։ Ուսանողները իրենց տուները ղրկուեցան։ Սալէզեան մայրապետներու վանքին փակումը մօտալուտ է։ Հարցաքննիչ դատաւորները դէմ առ դէմ կը բերեն չարաշահութեան հեղինակները և ենթարկուողները, կարեւոր իրողութիւններ երեւան հանելով։ Ուսանողները ամէն բան կը պատմեն կատարեալ մանրամասնութեամբ. անձերը, թուականները և իրողութիւնները կը ճշդեն։ Սավոնէի ընդհանուր դատախազը այդ իրողութեանց վայրը գացած է և անձամբ քննութիւն կը կատարէ։ Բժշկական քննութիւններ հաստատեցին տղոց վկայութիւնները։

—Իտալիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ հակակղերական պայքարը կը շարունակէ՝ նոյն իսկ եկեղեցիներու դէմ։

—Կրօնականներու և մայրապետներու մասին գայթակղալից նոր յայտնութիւնները այն տեսակ համեմատութիւններ կը ստանան Իտալիոյ մէջ, որ այլ եւս անկարելի կը նկատուի արգիլել յարաբերութեանց խզումը Իտալիոյ կառավարութեան և Վատիկանի միջեւ։ Վատիկանի թերթերը կ'ըսեն թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը անտարբեր կը գտնուի Եկեղեցւոյ դէմ մղուած պայքարին հանդէպ։ Ամէն կողմէ խորհուրդ կը տրուի Պապին՝ պաշտօնապէս ու հանդիսաւորապէս բողոքել Եկեղեցիին դէմ գործուած այս նոր արարքին համար. բայց այնպէս կը նկատուի թէ այդ բողոքը եթէ տեղի ունենայ, Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ փոխադարձաբար պիտի գործէ։ Բարիզի թերթի մը Հռոմի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Պապը չուզեր այդ տեսակ ընթացք մը ունենալ, վասն զի աչքի առջեւ ունի Ֆրանսան, մանաւանդ նահանգային խորհուրդներու վերջին ընտրութեանց առթիւ, որոնք զօրացուցին հակակղերական կուսակցութիւնները։ Կրօնական միաբանութեանց պետերն ալ համամիտ չեն բողոքի, վասն զի կը վախնան թէ մի՛ գուցէ Ֆրանսայի մէջ եղածին պէս միաբանութիւնները հալածուին Իտալիոյ մէջ Եկեղեցիին ու Պետութեան միջեւ պայքարի մը։ Իտալիոյ կառավարութեան պաշտօնեաներէն մէկը յայտարարեր է վերոգրեալ թղթակցին թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը օրինաւորութեան սահմանէն բնաւ պիտի չելլէ, բայց երբ Վատիկան կաթոլիկները հրաւիրէ անսաստ ընթացքի մը հետեւելու, Իտալիոյ կառավարութիւնը պիտի կրնայ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել։ Տակաւին փոփոխութեան մը ենթարկուած չեն Իտալիոյ կառավարութեան և Վատիկանի յարաբերութիւնները, բայց առաջուան վիճակն ալ չունին և թէ Պապը եթէ բողոքէ, Եկեղեցիին համար ապագան կրնայ շատ նպաստաւոր չըլլալ։

—Պ. Ճոլիթթի մտադիր է օրինագիծ մը ներկայացնել Երեսփ. Ժողովին՝ կրօնական ուսուցումը ջնջելու համար։

—Պորկէզ իշխանը, որ Բէքին-Բարիզի ինքնաշարժ կառքով մրցումը կը կատարէ, և որ արմատական կուսակցութեան կը վերաբերի, միակ ընտրելին պիտի ըլլայ Հռոմի քաղաքապետի պաշտօնին համար։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂՈՑ ՎՐԱՅ
ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Կանանց և տղոց վրայ չարագործներու կողմէ յարձակման դէպքերը սոսկալի կերպով կ'աւելնան Նիւ-Եորքի մէջ ալ, ինչպէս կ'ըլլան Բարիզի ու Պերլինի մէջ։ Վերջին օրերու մէջ զանազան կարգի աղջիկներ սպաննուած և յօշոտուած գտնուեցան։ Նիւ-Եորքի ոստիկանապետը հրատարակած ազդարարութեամբ կը հրաւիրէ ամէն ծնողները որ առանձին չթողուն իրենց զաւակները փողոցներուն մէջ։ Նիւ-Եորքի մէջ բնականաբար մեծ յուզում կը տիրէ։

ՄՈՌՑՈՒԱԾ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պերլինէն Բարիզի թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը հետեւեալը կը պատմէ. —Կոթէնկէնի գործաւոր մը ծովեզերքի աւազներուն վրայ գտաւ «չէք»երու և պոնքաթոմներու տրցակ մը՝ Անգլիոյ Պանքային կողմէ վճարուելիք և ընդամէնը երեք միլիոն մարք արժէքով։ Կ'երեւայ թէ Անգլիացի մը ծովը մտած պահուն մոռցած ըլլայ այդ միլիոնները, սակայն տակաւին չէ գտնուած այդ հարստութեան անհոգ տէրը։ Կարծողներ ալ կան թէ անցեալները մօտերը ընկղմած Պերլին շոգենաւին ուղեւորներէն մէկին կը վերաբերի այդ գումարը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ. — Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշանի տրուեցաւ Լ. զօրամասին բժշկապետ գնդապետ Իպրահիմ Ապտիւսսէլամ պէյի։ Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Նէլիպօլի գաւառին արկղակալ Հաֆըզ Մուսթաֆա էֆ.ի և Գոստավայի նահանգին ոստիկանութեան առաջին գօմիսէր Հասան էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ հրամայել որ աւազակներու հետ կատարուած ընդհարումներու պահուն վիրաւորուած կամ խեղանդամ մնացած ոստիկան-զինուորներու և անոնց ընտանիքներուն, ինչպէս նաեւ սատոնց որբերուն բաւականաչափ ամսաթոշակ սահմանուի։ Կայս. այս Իրատէն Մեծ-Եպարքոսին մէկ պաշտօնագրովը հաղորդուեցաւ Սպարապետի Դրան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Անգլիոյ, Իտալիոյ և Ամերիկայի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին և խորհրդականին հետ։

—Պարսից դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը շաբաթ օրը Վիեննա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։ Դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին և խորհրդականին հետ։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ. — Պաշտօնական վիճակագրութեան մը նայելով, այս տարի յուլիսի սկիզբէն մինչեւ 20, Կ. Պոլիս բերուած փայտի քանակութիւնն է 53,770 չէքի, մինչդեռ անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջոցին բերուած էին 35,775։ Այս տարուան յուլիս 1էն 20 Կ. Պոլիս բերուած ածուխներու քանակութիւնն է 8,222,653 օխա. անցեալ տարի նոյն միջոցին 6,544,847 օխա բերուած էր։ Այս կերպով իրենց արդիւնքները ունեցած են կայս. Իրատէով ձեռք առնուած միջոցները՝ Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան փայտի և ածուխի մասին նեղութիւն քաշել չտալու համար։ Յուսալի է որ հետզհետէ աւելի շատնայ փայտի ու ածուխի քանակութիւնը, որով ամէն ոք աժան գնէ զայնս և այդ առթիւ ալ բարեմաղթութիւններ ընէ Վեհ. Սուլթանին համար։

—Քաղաքապետութեան կողմէ Սինոպ յանձնարարուած փայտերը՝ 2,250 չէքի՝ Կ. Պոլիս բերուեցան։

ԱՏԱՆԱՅԻ Ճէպէլը Պէրէքէթ գաւառին կեդրոնին՝ Երզինի մէջ հեռագրական կայան մը պիտի հաստատուի։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ. — Սպարապետի Դրան ընդհանուր պետոյթներու ճիւղին նախագահ առաջին ֆերիգ Ահմէտ Աֆիֆ փաշա և կայս. թիկնապահ Մազհար փաշա, որոնք արձակուրդով Բարլապաթ ջերմուկները գացած էին, երէկ Կ. Պոլիս վերադարձան Քէօսթէնճէի շոգենաւով։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպան Պ. Քոնսթան որ արձակուրդով Ֆրանսա կը գտնուի, երբ Կ. Պոլիս վերադառնայ, խորհրդական Պ. Պօփ ու Տիկինը, մէկ քանի օր ետքը, արձակուրդով Ֆրանսա պիտի ուղեւորին։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Պետական Խորհուրդին անդամ վախճանեալ Եուսուֆ Հաճի էֆ.ի ընտանիքին 425 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ. — Նեա Էֆիմէրիս լրագիրը ուզելով գիտնալ թէ մսավաճառները ինչո՛ւ չեն ուզեր համակերպիլ ոչխարի միսին համար «չաշնի»ի մասնաժողովին կողմէ սահմանուած գիներուն, Բերայի մսավաճառներէն մէկին դիմեր և սա պատասխանը առեր է. — «Որոշուած գիներով միս ծախելու համար անպատճառ պէտք է յանձնախումբը խաբել՝ այսինքն վար տեսակէ միս տալ։ Հիմա առաջին տեսակ եզան միսը վեց ղրուշի կը վաճառենք։ Այս գինը ի՛նչ եղանակով որոշուեցաւ. մեծաքանակ եզ բերուելով Կ. Պոլիս։ Եթէ ոչխարն ալ մեծ քանակութեամբ բերուի, ոչխարի միսի գինն ալ ինքնիրեն կ'իջնայ։ Ձեռք առնուելիք ամէնէն գլխաւոր միջոցն է մեծաքանակ ոչխար բերել Կ. Պոլիս. այն ատեն գիները իսկոյն կ'աժանանան։»

—Սթամպուլ եւս դիտել կուտայ թէ Բերայի ու Բանկալթիի բոլոր մսավաճառները ինը ղրուշէն վար միս չեն ծախեր։ Այդ մասին ուզելով մսավաճառներուն կարծիքը առնել, պատասխան ստացեր է թէ «չաշնի»ի մասնաժողովին որոշած գինը միսի ընդհանուր վաճառատեղիներուն համար է և թէ Բերայի մսավաճառներուն չի պատկանիր։ Սապահ կը ներքէ վերոգրեալ պատճառաբանութիւնները և կ'ըսէ թէ, որոշուած գիներուն չհամակերպող մսավաճառները պատժի ենթարկելու համար, պէտք է տեղեկութիւն տալ պատկանեալ պաշտօնեաներուն։

—Քաղաքապետութիւնը, աւելի դիւրութիւն մը ընծայելու համար աղքատ դասակարգին, որոշեց որ այսօրուընէ սկսեալ Եէնի Ճամիի, Սուլթան Ահմէտի, Թագսիմի, Սկիւտարի, Գատըքէօյի, Կըղզիներու, Պէօյիւքտէրէի ու Գարթալի «սէրկի»ներուն մէջ գըվըրճըքը 7ուկէս և գարամանն ալ 6ուկէս ղրուշի վաճառուի։ Այս որոշումը երէկ իրիկուն հաղորդուեցաւ որոնց որ անկ է։

—Քաղաքապետութիւնը տեղեկանալով որ կարգ մը անձինք խաբեր են Կ. Պոլիս ոչխար բերող վաճառականները, ըսելով որ վնասով պիտի ծախեն, և ոչխարի հօտերը ետ դարձուեր են Ուզուն Զայըր չժամանած, երէկ հրաւիրեց այդ առթիւ կարգուած քննիչ պաշտօնեաները, ծանոյց անոնց՝ այդ մասին խիստ հսկողութիւն կատարել, ոչխարի վաճառականները խաբող անձերը երեւան հանելով անոնց անունները տեղեկագրել և տրուած որոշումէն աւելի որ և է տուրք չգանձել ոչխարի վաճառականներէն։

—Զանազան կողմերէ 2070 ոչխարներ բերուեցան Կ. Պոլիս։

ԵԱԼՕՎԱՅԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ. — Բանիցս խօսած ենք Եալովայի ջերմուկներուն և այն մեծամեծ առաւելութիւններուն վրայ զորս կը վայելեն ամէն տարի հոն դիմող բազմաթիւ անձեր։ Այդ տեղափոխութիւնը կատարելապէս կ'արժէ, վասն զի այն բանաստեղծական ու հմայիչ գեղեցկութեան հետ, որով շրջապատուած են նոյն ջերմուկները, կայ նաեւ հրաշալի դարմանումը զոր մեծ բազմութիւն մը, վայելելու համար տարւոյս այս եղանակին, հոն կը դիմէ։ Հիմա մեծ բազմութիւն կայ, ինչ որ ամէնէն աւելի արդիւնքն է վերջերս ի գործ դրուած բարենորոգմանց։ Այցելողներու հանգստութեանը համար ամէն միջոց ձեռք առնուած է շնորհիւ հոգածութեանը Կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան, որուն իրաւասութեանը տակ կը գտնուին այդ ջերմուկները, ինչ որ կը հաստատեն նոյն նախարարութեան յարաճուն խնամքները՝ աւելի եւս զարգացնելու այդ ջերմուկները, որոնք գեղեցիկ ապագայ մը ունին։ Կերակուրներն ալ ամենամեծ խնամքով կը պատրաստուին, մեծ գոհունակութիւն պատճառելով այցելողներուն։ Ճերմակեղէնները, անկողինները և բոլոր կազմածները խիստ մաքուր են և սպասարկութիւնը կատարեալ է։ Բոլոր «չալէ»ներուն և մանաւոր սենեակներուն մէջ ելեկտրական լամպարներ հաստատուած են և ցորեկուան պէս կը լուսաւորեն, նաեւ կան «լամբ լիւքս»եր, թուրքերէն ու ֆրանսերէն գիրքերու մատենադարան մը, դաշնակ և այլն։ Գինդամուղ ալ կայ։ Դիտելի պարագայ մըն է թէ գիներն ալ զեղչուած են։ Գաղ ջուրի աւազանը ընդարձակուած է՝ լողանքի համար. նաեւ ուրիշ երկու ընդարձակ աւազաններ ալ շինուած են՝ հանքային ջուր տալու նոյն հաստատութեան բոլոր բաղնիքներուն, որոնց թիւը 85ի կը հասնի։ Վստահ ենք թէ հիմա ուսումնասիրուած ծրագիրները եթէ ընդունուին, աւելի եւս հաճելի պիտի ընծայեն Եալովայի ջերմուկները՝ թէ՛ առողջապահական և թէ խնայողական տեսակէտով։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Լէյշման ծաղկահանդէս մը պիտի կազմակերպէ դեսպանատան ամարանոցին և կամ Գալէնտէրի զբօսավայրին առջեւ։

ՍԸՐ ԱՏԱՄ ԲԼՈՔ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահը, որ Լոնտոն գացած էր, երէկ Կ. Պոլիս վերադարձաւ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ. — Բոսֆոր կ'ըսէ թէ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը ծրագիր մը կ'ուսումնասիրէ, իր գործառնութիւնները մեծապէս ընդարձակելու համար։ Կ'ըսուի թէ Շիրքէթի Խայրիէն, այդ ծրագրին համաձայն, իր դրամագլուխը մէկ միլիոն ոսկիի պիտի բարձրացնէ։ Այդ կերպով խոշոր շոգենաւեր պիտի գնուին՝ Սեւ ծովի, Միջերկրականի ու Կարմիր ծովի նաւահանգիստներուն և Կ. Պոլսոյ միջեւ երթեւեկելու համար. նաեւ Կ. Պոլսոյ ու Ամերիկայի միջեւ ալ շոգենաւային երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատուի։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ կառավարիչ վախճանեալ Մուզաֆֆէր փաշայի յուղարկաւորութիւնը երէկ առտու կատարուեցաւ Սէնթ-Էսբրի եկեղեցիին մէջ։ Արարողութեանց կը նախագահէր պապական նուիրակ Մոնսէնեէօռ Թաչի Բորչէլլի։ Մարմինը ամփոփուեցաւ Շիշլիի լատինական գերեզմանատունը։ Յուղարկաւորութեան ներկայ էին Մեծ-Եպարքոսին թարգմանը, արտաքին գործոց նախարարին կողմէ արտաքին թղթակցութեանց քարտուղարներէն Սիրրօ էֆ., պետական Խորհուրդին անդամ Մահիր պէյ, Մաքսուտ Սեպուհ պէյ, Ջրհանկիր զինուորներու հրամանատար Ջէլէլի փաշա, Ազարեան էֆ., Ֆրանսայի, Աւստրիոյ ու Պելճիքայի դեսպանատանց առաջին թարգմանները և այլն։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ յուլիս 16էն 22 պատահած մահերու թիւն է 275, որոնց 1ը՝ հարսանիթէ, 4ը՝ կարմրախտէ, 2ը՝ ծաղկախտէ, 9ը՝ թիֆոյէ, 37ը՝ հիւծախտէ, 7ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։ Մահ պատահած թաղերն են հետեւեալները.

Հարսանիթ.—Խասքէօյ՝ մէկ։

Կարմրախտ.— Գասըմ Փաշա, Խոճա Փաշա, Գուրուչէշմէ և Արնավուտքէօյ՝ մէկմէկ։

Ծաղկախտ.— Եէնի Պաղչէ՝ երկու։

Թիֆօ.— Բերա՝ երկու և Խասքէօյ, Թօփխանէ, Թարապիա, Անատոլը Հիսար, Գատըքէօյ, Խասէքիի հիւանդանոց և Ունգափան՝ մէկմէկ։

Հիւծախտ.— Սկիւտար՝ վեց, Եէնի Պաղչէի հիւանդանոց՝ չորս, Էյուպ՝ երեք, Գասըմ Փաշա, Բերա, Արնավուտքէօյ ու Խասէքիի հիւանդանոց՝ երկուքական և Խասքէօյ, Ֆաթիհ, Գարակէօմրիւկ, Ագսէրայ, Եէնիքէօյ, Թարապիա, Ֆէնէր, Ղալաթիա, Չէօմլէկճիլէր, Քէչէճիլէր, Խըրգայի Շէրիֆի թաղ, Թաթավլա, Ս. Փրկչի հիւանդանոց, Բանկալթի, Էտիրնէգաբու և Գումգաբու՝ մէկմէկ։

ԱՂԻՔՍԱՆՏՐԻՈՅ մէջ շաբաթ օրը ժանտախտէ հինգ դէպքեր պատահեր են։

ԵՐԿՈՒ ՀԱՐԻՒՐ ՕԽԱՆՈՑ ՁՈՒԿ ՄԸ. — Ջէնարալին մէջ երէկ երկու հարիւր օխանոց ձուկ մը կտոր կտոր ծախուեցաւ։ Այդ ձուկին անունն է «օքքինոզ» կամ «սթավրիթ ազման»ը։

ՍԵՒ ԾՈՎԻՆ բերանը Կարիպճէի մօտ վերջերս Սոֆիա անուն շոգենաւ մը, քարիւղ բեռցած, այրած էր։ Այդ շոգենաւին բեռները տասը հազար ֆր.ի վաճառուեցան։

ՏԵՐՔՈՍԻ ՋՈՒՐԻ ընկերութիւնը դատ բացած էր իր վարչութեան ընդհանուր հաշուակալի օգնական Պ. Արման Վօլկօյի և արկղակալ Անանեան էֆ.ի դէմ, ընկերութեան արկղէն 2000 ոսկի իւրացուցած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Այս դատը սկսաւ տեսնուիլ երէկ Բերայի պատժական Ա. ատեանին առջեւ։ Ընկերութեան կողմէ ներկայ կը գտնուէին ընկերութեան ընդհանուր քննիչ Պ. Բուլէ և իր օգնականը, իրենց փաստաբան Ասիլ պէյի հետ, նախորդ հաշուակալ Պ. Արման Վօլկօ իր փաստաբանին՝ Տիրան Երկանեան էֆ.ի հետ, ինչպէս նաեւ Անանեան էֆ. իր փաստաբաններուն՝ Հիւսնի և Սինապեան Գրիգոր էֆ.ներու հետ։ Հելլենական և ֆրանսական հիւպատոսարանի թարգմաններն ալ ներկայ էին։ Երէկուան նիստին դատարանը զբաղեցաւ 1. Պ. Բուլէի և Ասիլ պէյի, յանուն ընկերութեան դատ վարելու իրաւունքը քննելու խնդրով, ինչ որ հաստատուելով ընդունուեցաւ, և 2. Պ. Արման Վօլկօյի հպատակութեան խնդրով, այսինքն ընկերութիւնը կը պնդէր թէ, Արման Վօլկօ օսմ. հպատակ է, որով ըստ այնմ պէտք է դատավարութիւնը առաջ տանիլ, մինչդեռ Արման Վօլկօ իր ձեռքը գտնուած բասբորով և ուրիշ վաւերաթուղթերով կը պնդէր թէ հելլենական հպատակ է. այս մասին երկու կողմի փաստաբանները երկարօրէն խօսելէ վերջ, դատարանը մէկ քառորդի չափ խորհրդակցութիւն կատարեց և որոշեց որ, Արման Վօլկօ իր հպատակութիւնը հաստատող թղթերը Խարիճիյէյին վաւերացնել տայ և այնպէս դատարան ներկայացնէ։ Այս ձեւակերպութիւնը կատարուելու համար դատավարութիւնը 15 օր վերջի յետաձգուեցաւ։ Այս զեղծման գործը երեւան հանուած է Տէրքոսի ընկերութեան արդի տնօրէնին Պ. Լէօն Սէլիէի աչալուրջ հսկողութեան շնորհիւ, որ հոգածու է այդ վարչութեան ամէն ճիւղերուն գործառնութեանց։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ մէջ, անցեալները, յոյն կին մը չորս զաւակ ծներ է՝ երկուքը մանչ և երկուքը՝ աղջիկ։ Մանչերը կռնակներուն իրարու փակած են. նոյնպէս աղջիկները։ Մայրն ու զաւակները քաջառողջ են։

ԿԻՆ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳ. — Աղջի իրիկուան կառախումբով Հայտար Փաշա ժամանող կին մը ձերբակալուեցաւ, որ փախցուած ծխախոտներ բարձիկի մը մէջ ամփոփած էր և վրան կը կրէր։

ՈՒՆ ԳԱՓԱՆԻ մէջ խանի մը սենեակը բնակող բեռնակիր Տուրսուն, Ալի և Սիւլէյման դրամական խնդրոյ մը համար կռուի բռնուեցան։ Ալի ու Սիւլէյման երկաթէ կտորով մը զարկին Տուրսունի գլխուն, որ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ. վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ։ Միւս երկու բեռնակիրները ձերբակալուեցան։

ՕԹՈՆ ԵՒ ՔԱԹԻՆԱ. — Օթոն անուն մարդ մը, աղջի գիշերը, Թիմոնի փողոցին հանրատուներէն մէկը գնաց. այդ տեղի դիցուհիներէն Քաթինայի հետ սկսաւ գարեջուր խմել և զուարճանալ, բայց երբ կարգը եկաւ գարեջուրին դրամները վճարելու, կռիւ մը ծագեցաւ։ Քաթինա յարձակեցաւ Օթոնի վրայ, ծեծեց և հինգ հարիւր ղրշ.ը յափշտակեց։ Օթոն ոստիկանութեան դիմելով դատ բացաւ։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ. — Հարիքլիա անուն կին մը, կիրակի գիշեր ժամ 1ին Բերայի Մեծ Փողոցէն անցած ատեն, Տիմիդրի անուն քսակահատ մը չորթեց անոր ոսկի շղթան, բայց ձերբակալուեցաւ։

ԴՈՒՐՈՒՉԷՇՄԷԻ բարձրերը քարահանքի մը մէջ աշխատող Միւսլիմ անուն գործաւոր մը, աղջի գիշերը, բարձր տեղէ մը վար ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ. Հիւանդանոց տարուեցաւ դարմանուելու համար։

ԱԿԱՄԱՅ ԼՈՂԱՆՔ. — Երէկ իրիկուն կամուրջէն ժամ 11ին մեկնող շոգենաւը երբ Մեծ Կղզիի կը մօտենար, տարեց յոյն տիկին մը աճապարանօք դուրս ելլել ուզելով ծովը ինկաւ, բայց ուրիշ ուղեւորի մը թեւէն բռնեց չիյնալու համար և զայն ալ հետը տարաւ։ Անմիջական օգնութիւններով երկուքն ալ ազատուեցան, ակամայ լոգանք մը ետքը։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 30 յունիս 1907ի

ՊԱՐՏՔ	Ֆրանք
Սնտկ. մէջ գտնուած դրմ.	161,425,726.55
Թղթապանակ	1,141,980,250.09
Ռըբոռ	383,141,911.82
Ընթացիկ հաշիւներ	498,813,811.75
Պարտաթղ. արժէթղ. եւյն.	8,660,530.96
Անշարժ կալուածներ	35,000,000.—
Զանազանք	23,839,210.46
Ֆրf.	2,252,861,441.63

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի դրուած դրմ.	712,950,266.47
Ընթացիկ հաշիւներ	911,707,411.68
Ընդունուած փոխնկագ.ր	135,422,892.13
Վճարելի պարտամրհկն.ր	41,940,578.73
Զանազանք	75,840,292.62
Պահեստի դրամ	125,000,000.—
Դրամագլուխ ամբողջ վճրծ.	250,000,000.—
Ֆրf.	2,252,861,441.63

Վարչ. Խորհրդոյ Նխգհ.
Ա. ՄԱԶԵՐԱ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԱՅԵՐ
ՂԱԼԱԹԻԱ-ՊՈԼԻՍ
որ ծանօթ է արանց, կիներու և տղոց յատուկ իր ճաշակաւոր ու նորաձեւ զգեստներով, ամէն օր կը ստանայ եղանակին ապրանքները։
ԻՐԱԿԱՆ ՈՐՈՇ ԳԻՆ
ՊՈՆԷԹՔՐԻՒ ՆՈՒՐԲ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
10—9

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ, իր հետն առնելով գործակատար Արիս էֆ.ն, երէկ Կայս. Պալատ գնաց։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Տիկնանց Խնամակալութիւնը, որ Հոգաբարձութենէն ընտրուած և անոր օժանդակ պատուակալ մարմին մըն է, նկատելով որ Հոգաբարձութիւնը հրաժարած և նոր մը ընտրուած է, ինքն ալ հրաժարական մատուցեր է Ս. Պատրիարք Հօր։ Տիկնանց Խնամակալութեան անդամուհիներն են՝

Տիկին Ա. Ց. Դարամանեան
» Ռ. Ն. Սէֆէրեան
» Ե. Մ. Յակոբեան
» Մ. Ի. Իբրանոսեան
Օր. Մ. Միւհէնտիսեան
Տիկին Ե. Զ. Տիլլէր
» Ն. Ա. Մանուկեան

Ս. Պատրիարքը ստանալով Տիկնանց Խնամակալութեան հրաժարագիրը, գրաւորապէս պատասխանած և փափաք յայտնած է որ շարունակեն իրենց պաշտօնը՝ մինչեւ նոր Հոգաբարձութեան վերջնական կազմակերպութիւնն ու պաշտօնի գլուխ անցնիլը, որմէ ետք Ն. Սրբազնութիւնը նոյն մարմինոյն պիտի յղէ Խնամակալուհի Տիկիններուն հրաժարականը։

Տ. ՏԻՐԱՑՐ Ծ. ՎՐԴ. նոր աւարտած ըլլալով Ղալաթիոյ, Գասըմ-Փաշայի և Խասգիւղի վարժարաններուն կրօնագիտութեան ճիւղին քննութիւնները, իր տեղեկագիրը մատուցած է Ս. Պատրիարք Հօր։

ՈՒՐՖԱՅԷՆ պատահական թղթակից մը կը գրէ մեզ յուլիս 12 թուականով.— «Անշուշտ դժգոհ չպիտի ըլլաք եթէ այս անգամ Արեւելքի հաղորդենք քանի մը ինքնատիպ տեղեկութիւններ՝ որոնց հետ նաեւ քաղաքս գտնուող եկեղեցական քննիչ Տ. Փառէն վրդ.ի արդարացի մեծ զարմացումը՝ կարգ մը տեղացիներու դէպ բարքերու մասին։ Անցեալ օր երբ քննիչ հայրսուրբը իր վանքի բնակարանէն բացակայ կը գտնուէր՝ իր սենեակը ու գրղբոցը բացուած են՝ անոր Պատրիարքարան ղրկած տեղեկագրին պատճէնը ձեռք անցընելու և իմաստը հասկընալու անպարկեշտ տենչով։ Այս առթիւ Տ. Փառէն վրդ. իրաւամբ մեծ ցաւ զգալով, հակառաջնորդական անձանց պարագլուխներուն կծու դիտողութիւններ ուղղած է։ Նոյնպէս Պատրիարքարանէն Տ. Փառէն վրդ.ի հասցէին ղրկուած պաշտօնագիր մը ձեռք անցնելով բացուած և վրայի կողմէն խէժով փակցուելէ յետոյ ղրկուած է Տ. Փառէն վրդ.ին։ Ժամկոչը՝ որուն տրուած է նոյն նամակը իր հասցէին տանելու, նամակին բացուած ըլլալուն համար կասկած յայտնելով՝ նախ մերժած է ընդունիլ և վերջը ստիպման տակ համակերպած։ Բայց վանք երթալէ վերջ՝ խեղճ պաշտօնեան իր այս ուղղամտութեան «վարձքը ընդունած է» Տ. Փառէն վարդապետի մօտ՝ հակառաջնորդականներէն կարգուած ուրիշ ժամկոչի մը կողմէ ապտակուելով։ Ասկէ և նմանօրինակ իրողութիւններէ կրնայ հասկցուիլ գործելու եղանակը ու բարոյականը այն կարգ մը մարդոց, որոնք ասկէ առաջ իրենց անկարեւոր դիրքէն Առաջնորդին շնորհիւ պաշտօնական սահմանի մէջ յառաջացած գտնելէ յետոյ, ամէնէն անազնիւ եղանակաւ այժմ անոր դէմ դարձած են։

⁂ «Այս օրերս ընդհանուր քննադատութեան առարկայ դարձած է հակառաջնորդականներու ժողովական մասնակցութեան վիճակը, որուն կը վերագրուին այս արարքները՝ Գաւառական ժողովոյ մէջ ունեցած մեծամասնութեանը կռթնած ըլլալով։ Այժմ Գաւառական ժողովն ունի 27 անդամ, որոնց մէջ 14ը իբրաւ ազգական կամ խնամի են և մէկ քանիներ ալ անոնց պարագայ կամ շահու ընկեր, որով նոյն ժողովն իր այս յեղակարծ կազմութեամբը եղած է կողմնակցական մարմին մը ջոջութեան թեկնածու ժողովականի մը հրահանգներուն ներքեւ։ Այս անձին պաշտօնավարութեան շրջանը թէեւ վաղուց լրացած է, բայց ուրիշ նոյն կարգի քանի մը ընկերներու հետ չուզեր բաժնուիլ պաշտօնէն ու միշտ ոտքով գլխով կը մխրճուի Առաջնորդարանի գործերուն մէջ։ Միայն այս չէ. այդ մարդիկ տարիներէ ի վեր նախահոգ մտածութեամբ միշտ ջանացած են իրենց կուսակից ազգականները տեղաւորել ուրիշ ամէն ազգային պաշտօնական մարմիններու մէջ ալ, որպէս զի ամէն գործի ու խնդրի մէջ իրենց խօսքը քալցնեն։ Մ՛եղք որ Առաջնորդը և ուրիշներ բարեմտաբար չեն ուզած ժամանակին արգիլել հանդիսանալ Առաջնորդարանի ժողովականութեան մէջ անոնց հետզհետէ այդ կերպ տեղաւորման, որով համայնքին մէջ մեծ պղտորութիւն և դժգոհութիւն առաջ եկած է՝ տեսնուելով որ պաշտօններէն շատերը 15—20 անձի վրայ փայ-բաժին եղած են, այնպէս որ միեւնոյն ատեն 3—4 պաշտօնով բեռնաւորուած անձեր կան՝ այն ալ առանց կարողութեան ու արժանիքի։ Եթէ հրապարակաւ այս բաները նոր կը լսուին, Ազգ. Պատրիարքարանը այդպէս չէ սակայն, զի ինչպէս կ՚իմանանք՝ ասկէ առաջ այլ և այլ կողմերէ հոն դիտողութիւններ ուղղուած են այդ մասին։ Ուստի իրեն կը մնայ խորհիլ օր առաջ այդ վիճակին հարկ եղած դարմանը, որ խօսքի ու ընդհանուր քննադատութեան առարկայ է հիմա»։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ Ընտրելիներու Քննիչ Յանձնաժողովին Բ. նիստը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ էին՝ Տ. Սահակ Ա. քհնյ. Տ. Սարգսեան, Յարութիւն էֆ. Յովհաննէսեան (ատենապետ), Միքայէլ էֆ. Շամտանճեան (ատենադպիր), Նշան էֆ. Թոռոսեան և Օր. Արգօսի Արապեան։ Երկու ընտրելիներ ներկայացան, մէկը որ օգնական-ուսուցիչ էր՝ դաստիարակ-ուսուցչէ և միւսը մանկապարտէզի վարիչ քննութիւն անցնելու համար։ Յանձնաժողովը նոյն երկու ընտրելիներուն արձանագրութիւնը կատարելէ ետք՝ թէեւ սկսաւ քննութեանց, սակայն նկատելով որ Ֆրէօպէլեան նուէրներու և խաղերու կիրառման, մարմնամարզական շարժմանց և ձեռական աշխատութեանց փորձերու քննութեան համար մասնագէտի մը ներկայութեան պէտք կայ, որոշեց խնդրել Ուսումն. Խորհուրդէն որ այս ճիւղերուն համար հաճի որոշել ձեռնհաս մասնագէտ մը և անուանել զայն անդամ Յանձնաժողովին։ Յանձնաժողովը իր Գ. նիստը պիտի գումարէ յառաջիկայ ուրբաթ առաւօտ, ժամ 2ին, դարձեալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

ԲԱԲԵՐԴԷՆ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ յուլիս 16 թուականով.— «Քաղաքիս Մեսրոպեան վարժարանի տարեկան քննութիւններն սկսան յուլիս 2ին և վերջացան 14ին։ Թուրքերէն դասերու քննութիւններն յուլիս 13, ուրբաթ օրուան ձգուած ըլլալով՝ Առաջնորդարանի մեծ սրահին մէջ կատարուեցան, ուր՝ յատուկ հրաւէրով՝ ներկայ էին Վալի. գայմագամ Համտի պէյ, զինուորական հրամանատար Ասաֆ պէյ, րէտիֆ զօրքերու գայմագամ Մուհիէտտին և Գասըմ պէյերը, րէտիֆ և ենդանօթմաճիգ զօրքերու հազարապետները, սպայակոյտի դէր-հազարապետը և զանազան աստիճանի սպաներ, Հաքիմ Հաֆըզ Պէլալ էֆ., Մէքթէպը Ռիւշտիէի աւագ ուսուցիչ Զէքի էֆ. և Բ. ուսուցիչը, մալ միւտիրի էֆ. և օգնականը Յովակիմ էֆ. Գույումճեան, բոլիս գոմիսէրի Սապրի պէյ, միւլթէզիմ Հիւսէյին էֆ., դատարանի Ա. քարտուղար էֆ.ն, Հանր. Պարտքի պաշտօնեայ Գալուստ էֆ. Չախալեան, տեղւոյս Առաջնորդարանի ժողովներուն ու Խորհուրդներուն անդամք ևն.։ Քննութիւններն երեք ժամու չափ տեւեցին և ներկաները պատուասիրուելով սուրճով և օշարակով, մեկնեցան գոհունակութիւն յայտնելով։ Յուլիս 15ին աղջկանց վարժարանին մէջ տեղի ունեցաւ ամավերջի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը, որուն ներկայ էին վերեւ յիշուած պաշտօնական անձնաւորութիւնները և ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը։ Հանդէսը բացուեցաւ Առաջն. Տեղապահին աղօթքով և արխօնիքի ընկերակցութեամբ աշակերտներուն կողմէ երգուած Կայս. Համտիէ քայլերգով որ յոտնկայս ունկնդրուեցաւ ներկաներուն կողմէ ու ծափահարուեցաւ։ Գայմագամ պէյը գրաւոր բանախօսութիւն մը կարդաց և թուելով մեր կրթասէր Վեհապետին անհուն բարիքները՝ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան թանկագին կենաց համար, սպա շնորհակալութիւն յայտնեց կրթական պաշտօնէից տարած ջանքին համար։ Աշակերտաց կողմէ տեղի ունեցած թուրքերէն և հայերէն ու ֆրանսերէն ճառախօսութիւններէ, երգերէ և արտասանութիւններէ և մէկ—երկու հակիրճ տրամախօսութիւններէ վերջը, ներկայ բարձրաստիճան հանդիսականները իրենց ձեռքով յանձնեցին վարժարանին այս տարուան չորս շրջանաւարտներուն վկայականները և աշակերտներուն մրցանակները որոնք կը բաղկանային զանազան գրքերէ։ Ներկաները օշարակներով և սուրճով պատուասիրուելէ վերջը մեկնեցան, իրենց գոհունակութիւնը յայտնելով այս առթիւ»։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ Ազգ. Պատրիարքարանի միջոցաւ օրհնաբեր կոնդակ մը ուղղելով Երզնկայի առաջն. տեղապահ Տ. Էմմանուէլ Վրդ. Պալեանի (որ Տրապիզոնի առաջնորդ ընտրուած է) արտօնած է Լանջախաչ կրելու, ի վարձատրութիւն անոր ջանքերուն՝ Երզնկայի եկեղեցւոյն շինութեան առթիւ և ի քաջալերութիւն բարւոք պաշտօնավարութեանը։ Այս առթիւ, Ս. Պատրիարքը շնորհաւորական գիր մը ուղղած է Տ. Էմմանուէլ Վրդ.ի, որ շնորհակալութիւն յայտնած է։

ՍԷՕԼԻՕԶԷՆ կը գրեն մեզ յուլիս 19 թուականով. — «Գիւղիս ազգ. երկսեռ վարժարանաց 1906-7 շրջանի բերանացի և գրաւոր քննութիւնք առաջին անգամ ըլլալով օրինաւորապէս տեղի ունեցան այս տարի Յուլիս 2էն մինչեւ 11, կարգադրութեամբ Նորընտիր Տնօրէն Շալճեան Տիգրան էֆ.ի։ Տեղւոյս քահանայից դասը, Թաղ. Խորհրդոյ և Հոգաբարձութեան անդամք փոփոխակի ներկայ գտնուեցան ամէն օր. բաց ատի, գիւղիս զարգացեալ երիտասարդներէն շատեր, ինչպէս նաեւ աշակերտաց ծնողք գրեթէ ամէն օր հաճոյքով կը մասնակցէին սոյն քննութեանց՝ որոնք ակնյայտնի կերպով ցոյց տուին թէ սոյն կրթական անդրանիկ շրջանը արդիւնաւորապէս բոլորուած էր։ Օսմաներէն լեզուի քննութեանց համար մասնաւոր օր մը որոշուած ըլլալով կանխաւ եղած հրաւէրի մը համաձայն՝ ներկայ գտնուեցան գիւղիս ոստիկանապետ Մէհմէտ էֆ. և Հանր. Պարտքի Վարչութեան մանարանի հսկող պաշտօնեայ Լաթիֆ էֆ. ինչպէս նաեւ քահանայք և կրթասէր անձինք։ Մասնաւորապէս Օսմ. լեզուի համար այս շրջանի սկիզբէն կարեւոր մղում մը տրուած ըլլալով՝ յիշեալ էֆ.ները մեծ գոհունակութիւն յայտնեցին ուսանողաց այսքան սուղ ժամանակի մէջ ձեռք բերած յաջողութեանը համար։ Ուստանց բոլոր ճիւղերուն մէջ ալ աշակերտներուն յաջողութիւնը ակնբեւ էր, և բացայայտ կը տեսնուէր թէ վարժարանը կանոնաւոր և նպատակայարմար ուղղութիւն մը առած է շնորհիւ ձեռնհաս և փորձ տնօրէնութեան Շալճեան էֆ.ի՝ որ արդէն ծանօթ է ուսուցչական և տեսչական իր արդիւնաւոր պաշտօնավարութեամբը։— Յուլիս 15 կիրակի օրը վայելուչ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ նոյնպէս ամավերջի հանդէսը՝ որ սկսաւ Կայս. Համտիէ քայլերգով և յոտնկայս ունկնդրուեցաւ։ Հանդէսին կը նախագահէր Տ. Խորէն Ա. քահանայ Կէօզիւմեան, իր շուրջն ունենալով իր բարեկրօն դասակիցները, Ոստիկանապետ էֆ.ն, Լաթիֆ էֆ.ն, Թաղ. Խորհրդոյ և Հոգաբարձութեան անդամներ, գիւղիս դեղագործ Արմենակ էֆ. Կիւլէրեան ևայլն։ Երկսեռ բազմութիւն մը կէս ժամ առաջ գրաւած էր արդէն ամբողջ եկեղեցին, և հակառակ հեղձուցիչ տաքին՝ լարուած հետաքրքրութեամբ և մեծ հաճոյքով կ'ունկնդրուէին աշակերտաց ճառերն ու արտասանութիւնները, որոնք կ'ընդմիջուէին քաղցր ու ներդաշնակ երգերով։ Երկու ժամ տեւող սոյն հանդէսը գոհունակ տպաւորութիւն մը թողուց հանդիսականաց վրայ և վերջացաւ տեսչական տեղեկագրով, որով Շալճեան էֆ. ի մէջ այլոց յիշեցնելով վեհ. Կայսեր բարձր հոգածութիւնն ու բարիքները ուսման և կրթութեան մասին, կը յորդորէր ծնողները օգտուիլ Կայսերական սոյն բարեհաճ բաղձանքէն, և դաստիարակելով իրենց զաւակները՝ պատրաստել զանոնք հաւատարիմ, օգտակար և պարկեշտ քաղաքացիներ»։

Ստացանք Ս. Դաւթեանի **ԵՐԿՐՈՐԴ ՓՈՒՆՋԸ**, Հաւաքածոյ աշխարհիկ լեզուէ, արձակ եւ ոտանաւոր (չորրորդ տպագրութիւն)։ 240 էջէ բաղկացած այս հատորը կը բովանդակէ լաւագոյն հեղինակներու, գրագէտներու և հրապարակագիրներու գրուածքներէն խնամով ընտրուած արտատպումներ, ընդամէնը 148 հատուած, որոնք ընթերցանութեան յարմար դասագիրք մը կը կազմեն ուսանող պատանեկութեան համար։ Գրասէր որ և է անձէ եւս հետաքրքրութեամբ կարդացուելու արժանի Հաւաքածոյ մըն է այս ՓՈՒՆՋԸ, Ն. Պէրպէրեան և Որդի տպարանէն ի լոյս ընծայուած։ Գին 6 ղրշ.։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ
Կրթական Նախարարութեան պաշտօնական Արտօնագրով հաստատուած 1876ին

32րդ տարեշրջան 907—908

Պէրպէրեան վարժարանին նպատակն է, ինչպէս եղած է 31 երկար տարիներ, պատրաստել Կառավարութեան հաւատարիմ և ազգին օգտակար, պարկեշտ, լուսամիտ և ազնուաբարոյ անդամներ, նախնական և երկրորդական կրթութեան որոշ և գործնական ծրագրով, հայազգի և օտարազգի փորձառու մասնագէտ ուսուցիչներու ձեռքով։

Վարժարանին ներքին բարեկարգութեան և հսկողութեան կարեւոր գործին մէջ Տնօրէնութեան կ'աջակցին հայ և ֆրանսացի միայնոն կարող դաստիարակ-ուսուցիչներ, կէտ առ կէտ գործադրելու համար ներքին կանոնագրին բոլոր տրամադրութիւնները։

Պէրպէրեան վարժարանի ծրագիրը կը պարունակէ ութամեայ շրջան մը, երեքը նախակրթական ու հինգը երկրորդական ուսմանց։ Բաց ի հին և արդի հայերէնէ, մեծ խնամքով կ'աւանդուին օսմաներէն (արաբերէնով և պարսկերէնով), ֆրանսերէն, անգլիերէն և գերմաներէն լեզուները տեսական և գործնական մանկավարժական ուղղութեամբ, առեւտրական գործնական ուսումներ և գիտութեանց բոլոր ճիւղերը փորձառական կերպով. կրօնական և իմաստասիրական դասերը որոնք մեր եկեղեցւոյ դաւանութիւններն ու բարոյականը բանաւորապէս տղուն մտքին ու սրտին մէջ հիմնաւորելու, գեղարուեստական դասերն ալ (նկարչութիւն, գեղագրութիւն, երաժշտութիւն) տղոց ճաշակը կրթելու, զգացումներն ազնուացնելու կը ծառայեն։ Իսկ նախակրթական շրջանի և ուսումնարանի առաջին տարւոյն մէջ Ձեռական աշխատութեանց դասը քանի տարիներէ ի վեր հաստատուած է, որ տղուն ձեռքի ճարտարութիւն կուտայ, արհեստի մասին սէր կը ծնուցանէ և ֆիզիքական դաստիարակութեան ալ կը նպաստէ, որուն համար կանոնաւոր մարմնամարզական դասեր ու մարզանքներ, կարող ուսուցչի մը առաջնորդութեան տակ, կը ծառայեն աշակերտաց դնդերները զօրացնելու և զանոնք ճկուն ու ճապուկ ընելու. իսկ առողջաբանական դասաւանդութիւնը իրենց ֆիզիքական ոյժերն իմաստութեամբ գործածելու սկզբունքները կուտայ անոնց։

Պէրպէրեան վարժարանի վկայագիրը համարժէք է դպրութեանց եւ գիտութեանց պսակաւորի (Bachelier) վկայագրի (diplôme), որ իբրեւ այն կը վաւերացուի պաշտօնապէս Կրթական Բարձր Նախարարութենէն և կը հաստատուի Ազգ. Պատրիարքարանէն և որ իրաւունք կուտայ առանց քննութեան մտնելու տեղական կամ եւրոպական ո և է համալսարան և օգնական ուսուցչի վկայագիր ստանալու։

Պէրպէրեան վարժարանի սնունդն է մաքուր և ընտիր, սննդարար և առատ։ Առաւօտուն կաթով թէյ կամ կաթնասուրճ, կէսօրին՝ երկու տեսակ կերակուր, մին անպատճառ մսեղէն, երկրորդը՝ բանջարեղէն, փիլաւ, մաքարնա կամ ձէթով կերակուր մը, շաբաթը երկու-երեք անգամ անուշեղէն. նախընթրիք հաց ու պանիր, ընթրիքն է դարձեալ երկու տեսակ, մին մսի ջրով ապուր, մսեղէն կերակուր մը, միրգ, պանիր, հաւկիթ, մածուն (ըստ եղանակին)։ Ջուրն է Կէօք սույի ընտիր ջուրը։

Վարժարանին յատուկ բժիշկը շաբաթը մէկ անգամ կ'այցելէ աշակերտաց ընդհ. առողջական վիճակը քննելու և հարկ եղած հրահանգները տալու համար. իսկ հիւանդութեան պարագային մէջ ա՛յնքան յաճախ որքան հիւանդին վիճակը կը պահանջէ։ Մաքրութիւնը կատարեալ է վարժարանին բոլոր մասերուն մէջ, մասնաւորապէս ճմերնները որ նորագոյն դրութեամբ շինուած են։ Սեղք բացօթեայ գրօսանքներ ու մերթ դուրսը պտոյտներ կը կատարուին և խոնաւութենէ ու ցուրտէ աշակերտները զերծ կը պահուին ձմրան եղանակին իւրաքանչիւր դասարանի մէջ ջերմոցներ դնելով։

Վարժարանին շէնքը կը գտնուի Կ. Պոլիս, Սկիւտարի հովասուն բարձունք վրայ, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ եզրն, Էֆէնճէքի Պաչի փողոցին մէջ, ուր կը գրաւէ ընդարձակ գետին մը, յարակից մեծ պարտէզով, երկուստեք ունենալով նաեւ դրացի ծառաստաններ։

Ընդունելութեան պայմանք

Նորամուտ ուսանողը պէտք է որ պատուաստուած ըլլայ և ունենայ ի ձեռին պատուաստի վկայագիր։ Գիշերօթիկ աշակերտը պարտի իր հետ բերել իր անկողնոյ ամբողջ կազմածը, ճերմակեղէնները, հանդերձներն ու սեղանի սպասը։ Գիշերօթիկ աշակերտը կը վճարէ տարեկան 30 օսմ. ոսկի, իսկ ցերեկեայ աշակերտը 8 օսմ. ոսկի նախակրթական շրջանի և 10 օսմ. ոսկի ուսումնարանական շրջանի համար։ Գիրքերու, գրական և գծագրական նիւթոց և դեղի ծախքերը ծնողաց վրայ են։ Ցերեկեայ ճաշը վարժարանին մէջ առնել ուզող աշակերտը պարտի վճարել 16 օսմ. ոսկի։ Ճերմակեղէնաց լուացքի համար պէտք է վճարել տարին 2 օսմ. ոսկիի յաւելուած մը։ Ամառուան արձակուրդը դպրոցին մէջ անցընել ուզող աշակերտը կը վճարէ 5 օսմ. ոսկի աւելի։

Վարժարանին 25ամեայ յոբելեանին առթիւ հիմնադրին ըրած կարգադրութեան համեմատ 5 գիշերօթիկ ձրիավարժներ կան արդէն. ասկէ զատ լիաթոշակ վճարելու անկարող և մասնաւորապէս ու բարոյապէս օժտեալ 10 աշակերտ միայն կ'ընդունուին 20 ոսկի թոշակով։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը իր վերին հսկողութեան և բարձր հովանաւորութեան տակ առած է վարժարանը և կը հսկէ անոր բարոյական, կրթական դաստիարակութեան և մատակարարութեան։

Վարժարանս աշակերտ ունեցող և նոր աշակերտ արձանագրել փափաքող պատ. ծնողք և պաշտպանք կը հրաւիրուին յուլիսի վերջի շաբաթէն սկսեալ ամէն չորեքշաբթի, շաբաթ և կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր Պէրպէրեան վարժարանի Տնօրէնութեան սենեակը։

Գաւառացի այն յարգելի ծնողք և պաշտպանք որոնք կը փափաքին վարժարանս ղրկել իրենց զաւակներն ու պաշտպանեալները, նախապէս պէտք է հաղորդեն մեզ իրենց փափաքը, պաշտօնական ձեւակերպութեան կատարման համար։

Վարժարանը կը բացուի 1 սեպտ.ին և դասերը կը սկսին ութ օր վերջ։

Տնօրէն Պէրպէրեան վարժարանի
ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, օգոստոս 4)

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՈՒԻՆԷՄԻՒՆՏԷԻ ԱՌՋԵՒ

ՍՈՒԻՆԷՄԻՒՆՏԷ, 3 օգոստոս. — Սդանտարտ կայսերական ռուս զբօսանաւը, իր մէջ ունենալով Ցարը, կէս օրին մօտ երեւցաւ ծովուն բացերը և ողջոյնի թնդանօթները սկսան որոտալ. ռուս զբօսանաւին մօտէն կ'ընթանար Հոհենցոլերն գերման կայսերական զբօսանաւը, որոնց կը հետեւէին ռուսական չորս յածանաւեր։ Հոհենցոլերն կայս. զբօսանաւը առտուն կանուխ Սուինէմիւնտէի նաւահանգիստէն բացուած էր դէպ ի հիւսիս, դիմաւորելու համար Ցարին զբօսանաւը, և իր կայմերուն վրայ պարզած էր գերման կայսերական դրօշը, ծովակալի դրօշը և ռուս ծովային դրօշը։ Սուինէմիւնտէի առջեւ խարսխող գերման զրահաւորները պարզած են իրենց հանդիսական դրօշները, գերման պատերազմական դրօշներուն և ռուս ծովային դրօշներուն հետ։ Ծովը շատ ալեկոծեալ է և ռուս նաւերը մեծ դժուարութեամբ և բաւական ուշ հասան, այնպէս որ ռուս յածանաւերէն մէկը պարտաւորուած էր օգնութիւն խնդրել, վասն զի իր ամբողջ նաւազները ծովէ բռնուած ըլլալով, նաւը չէր կրցած յառաջանալ։ Կը պատմեն թէ Սդանտարտ երէկ իրիկուն ալեկոծութենէն այնչափ սաստկապէս տատանած է որ Ցարին ճաշած ատեն սեղանի սպասները տապալած են ամբողջապէս։

Վիլհէլմ կայսրը բաց ծովուն վրայ Ռուսիոյ կայսեր զբօսանաւն անցնելով, երկու վեհապետներն առանձնացած և երկար տեսակցութիւն մը ունեցած են, մինչ ֆոն Պիւլով իշխանը և ռուս արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի նաւակամուրջին վրայ կը խորհրդակցէին։ Ցարը երեքշաբթի առտու կանուխ պիտի մեկնի Սուինէմիւնտէէ։ Ռուսերու կողմէ կը հաւաստեն թէ տեսակցութեան ատեն ճառ չպիտի խօսուի. առ առաւելն կարճ բաժակաճառեր։

—Ռուս կայսերական Սդանտարտ զբօսանաւին պարէնն անբաւական ըլլալով, ռուս հիւպատոսն այսօր յանկարծ յանձնարարութիւն ընդունեցաւ անմիջապէս 300 քիլօ միս և 600 քիլօ ալիւր եւայլն ծախու առնել։ Սուինէմիւնտէի մէջ, որ արդէն լեցուած է այցելու հիւրերով, բաւականաչափ պարէն չգտնուելուն և վաղն ալ կիրակի ըլլալուն, դժուար պիտի ըլլայ այս յանձնարարութիւնը դիւրաւ կատարել։ Սուինէմիւնտէի հացագործները վաղը բացառաբար պիտի աշխատին, Ռուսերու հացի յանձնարարութիւնը կատարելու համար։

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԼԱ ՀԷՅ, 3 օգոստոս.—Պարտաւորիչ իրաւարարութեան և միջազգային իրաւարար ատեանի խնդրոյ վրայ բուռն վիճաբանութիւններէ ետքը, քուէարկութեամբ որոշուեցաւ իրապէս միջազգային իրաւարար ատեան մը հաստատել, փոխանակ անոր որ ցարդ անունով միայն կար։ Քառասունեօթը պատուիրակներ «այո՛» քուէ տուին, տասներկուքը ձեռնպահ մնացին և միւս հինգ պատուիրակներն ալ բացակայ էին։ Ժխտական քուէ չկար։ Հետեւապէս Լա Հէյի մէջ միջազգային իրաւարար ատեան մը հաստատելու որոշումը ապահովուեցաւ։

ԱՆԳԼԻՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 3 օգոստ. — Անգլիառուսական դաշնագիրը, որ ստորագրուեցաւ և պարունակութիւնը հաղորդուեցաւ գերման կառավարութեան, կը վերաբերի միայն Միջ. Արեւելքի սահմանագլուխի խնդիրներու, և Սուինէմիւնտէի տեսակցութիւնը պիտի ապացուցանէ թէ այդ դաշնագիրը ո և է անհաճոյ տրամադրութիւն մը չունի Գերմանիոյ դէմ։

ՎԱՆԱԿԱՆ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԻԼԱՆ, 3 օգոստ.— Թուրինոյի քաղաքապետը հրահանգ ղրկեց անմիջապէս փակել Սալէզեան միաբանութեան Թուրինոյի մէջ գտնուած վարժարանը, բարոյական պատճառներով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՍԿԱՅ ՆԱՒԱՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 օգոստոս.— Անգլիոյ Թագաւորն ու Թագուհին Սոլէնթ նեղուցին մէջ 188 պատերազմական նաւերով տեղի ունեցած նաւահանդէսի մը ներկայ գտնուեցան։ Այս նաւերը 24 ծովային մղոն տեղ բռնած էին։ Շուէտական նաւատորմն ալ մասնակցեցաւ հանդէսին։

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՏՈՒԳԱՆՔ ՄԸ

ՇԻԳԱԿՕ, 3 օգոստոս. — Դատարանը 29,240,000 տոլար տուգանքի դատապարտեց «Սդանտարտ Օյլ Քոմբէնի» Ընկերութիւնը, քարիւղի նաւուղիքին վրայ զեղչ ընդունելուն համար։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 5 օգոստոս.— Սակարանին ընդհանուր հակումին մէջ այսօր որ և է փոփոխութիւն չկայ. գիները կը պակսին։ Ֆրանսական ռանթին և միջազգային արժեթուղթերուն գիները անփոփոխ են։ Օսմ. Միացեալը բարձր գինով մը սկսաւ՝ 94.85 և այնպէս շարունակեց։ Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն համար լաւ գնումներ կատարուելով, 168.50 փակուեցան։ Սպանիական արժեթուղթերը տկար էին՝ դրամի փոխանակութեան սակը ձգտեալ ըլլալուն համար։ Ռիօ Թինթօն, թէեւ Լոնտոնի մէջ պղինձներու հրապարակը հաստատուն է, վար գինով բացուեցաւ՝ 1943 և նորէն ինկաւ ու 1932 փակուեցաւ։ Պալիա Գարաայտըն ու Լաւրիոմ բռնուած են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ երկրագործական նախարարութեան կողմէ եղած զեկոյցի մը նայելով Ամերիկայի կեդրոնին ու արեւելեան մասին մէջ, ուր բամպակ մշակուած է, օդը խիստ տաք է, բայց Թէքսասի ու Միսիսիբիի մէջ երաշտութիւն կը տիրէ ։ Կ'ենթադրուի թէ բամպակը միջէն ըլլայ՝ 72էն վար։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանը, այսօր, Իշլէն Վիեննա վերադարձաւ։ Վաղայաջորդ օրը Սոֆիա պիտի դառնայ։

ՓԱՐԻԶ.— Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Պարթու այս առտու Անժէ ժամանեց։ Քննութիւն մը բացուեցաւ՝ հաստատելու կամուրջին փլչելուն պատճառները։ Երկաթուղիի կառախումբին գետը գլորելուն հետեւանքով յիսուներկու հոգի մեռան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերը, Սուինէմիւնտէի իրենց տեսակցութեան պահուն, զիրար չողջագուրեցին, այլ միայն իրարու ձեռք սեղմեցին։ Ֆոն Պիւլով իշխանին ու Պ. Իզվոլսքիի առաջին խօսակցութիւնը մէկուկէս ժամ տեւեց։ Նուէրներ ու պատուանշաններ տրուեցան փոխադարձաբար։ Ութսուն նաւերու մէջ կատարուած լուսավառութիւնները շատ շքեղ էին։ Նիքօլա կայսրը շատ գոհ էր։ Քաղաքին մէջ բազմաթիւ օտարազգի զբօսաշրջիկներ կան. ասոնք պտոյտներ կատարեցին Սուինէմիւնտէի բարձունքներուն վրայ, որոնք շքեղապէս լուսազարդուած էին։ Նաւային ռազմափորձերուն ատեն Թորփիլանաւերը յաջողեցան խզել մարտանաւերուն ձեւացուցած պաշարումը։

—Պէրլինէր Թակէպլաթ ու Կէրմանիա կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը լաւ ձեռքերու մէջ մնացած է։

ՓԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ Ֆրանսա դուրս ձգուած չէ Սուինէմիւնտէի համաձայնութիւններէն։

ՎԻԷՆՆԱ.— Իշլի քաղաքապետութիւնը հրաւիրեց բնակիչները՝ լուսավառութիւններ կատարել՝ Էտուարտ թագաւորին ժամանմանը առթիւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի ֆոն Պիւլով իշխանին հաղորդեց Ծայրագոյն Արեւելքի մասին Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութիւնները, որոնք Գերմանիոյ դէմ ուղղուած չեն։

ՓԱՐԻԶ.—Պատուոյ Լէգէոնի սպայութեան աստիճանը տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Ռուէի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վոլֆֆիւրօ հետեւեալ զեկոյցը հրատարակած է այսօր.

«Սուինէմիւնտէի տեսակցութիւնը՝ Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերուն միջեւ, նոր հաստատութիւն մըն է երկու վեհապետներուն միջեւ տիրող բարեկամական յարաբերութեանց՝ իբրեւ հետեւանք վաղեմի աւանդութեան մը. նաեւ ապացոյցը երկու տէրութեանց պետական մարդոց միջեւ տիրող բարւոք համաձայնութեան։ Արդի բոլոր խնդրոց վրայ կատարուած կարծեաց փոխանակութիւնները հաստատեցին բարեբաստիկ համաձայնութիւն մը և աշխարհի խաղաղութիւնը պահպանելու փափաքը։ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ՝ միւս տէրութեանց հետ զատ զատ ունեցած յարաբերութիւնները բնաւ չեն փոխուած այս տեսակցութեան հետեւանքով։ Յուսալի է որ նոյն տեսակցութիւնը ամէն կողմ պիտի ամրապնդէ վստահութիւնը և խաղաղութեան պահպանումը։»

ՌԵԳԵՆՍՊՈՒՐԿ.—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնն ալ միեւնոյն զեկոյցը հրատարակեց։

ՍՈՒԻՆԷՄԻՒՆՏԷ.— Վիլհէլմ կայսրը Բուրոն պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ Ռուսիոյ արարողապետ Պ. Սավինսքիի։ Նիքօլա կայսրը ականակուռ շրջանակի մէջ առնուած իր կենդանագիրը տուաւ ֆոն Պիւլով իշխանին. նաեւ Ալեքսանտր Նեվսքի պատուանշանը՝ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. ֆոն Չիրշքիի և ծովային նախարար Թիրփից ծովակալին։

—Կէսօրէն երկու ժամ առաջ Վիլհէլմ կայսրը գնաց Սդանտարտ զբօսանաւը, ուրկէ Նիքօլա կայսեր հետ Տոյչլանտ զրահաւոր՝ ամբողջ նաւատորմին ռազմափորձերուն ներկայ գտնուելու համար։ Կէսօրէն երկու ժամ ետքը Տոյչլանտ նաւահանգիստ մտաւ. նաւին մէջ Հայնրիխ իշխանը սեղան մը տուաւ։ Յետոյ Վիլհէլմ կայսրը Սդանտարտ առաջնորդեց Նիքօլա կայսրը. այդ նաւին մէջ իրիկունը սեղան մը տրուեցաւ. ներկայ գտնուեցան նաեւ Վիլհէլմ Բ. և ֆոն Պիւլով իշխանը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Յուլիս 23/5 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	103 09
Ամենէն բարձր գին	»	103 13
Ամենէն վար գին	»	102 37
Ռումէլի Երկաթուղի գոյ	Ֆր.	165 1/2
Ամենէն բարձր գին	»	165 1/2
Ամենէն վար գին	»	163 3/4
Թրամվայ	»	51 —
ԲԱՑՈՒՄ Յուլիս 24/6 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	103 06
» » » ժամը 4ին	»	103 06
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	165 3/8
» » ժամը 4ին	»	165 1/2
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	438 1/2
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	516 —
» » » Բ. սերի	»	514 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	16 90
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	5 15
Օսմ. Ազգ. Ընկ.	»	4 25
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամվէյ բաժնեթուղթ		9 25
» ժուիսանս		4 30
» պարտաթուղթ		470 —
Թրամվայ	Ֆր.	51 —
Տէրքոսի ջուրի ընկ.		323 —
Պալիա Քարա Այտըն		624 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ո.	6 —
Սալօնիկի պանքա		— —
Մերսին Ատանա պարտթ.	Ա. Ո.	16 3/8
Քարատաւ առանձնաշնորհեալ		63 —

Օ. ԱՐՋՈՒՄԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԱՐԻՔԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅՆ
ՄԻՔԱՅԷԼ ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
Հրատարակուած են

Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ
ԴԵՌԱՏԻ
ՄԱՆՉ ՄԸ
ԵՒ
Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ
ԴԵՌԱՏԻ
ԱՂՋԻԿ ՄԸ

Իւրաքանչիւր հատորին գինն է 5 ղրշ.
Կեդրոնատեղին է Սագայեան տպարան, Կալաթա
10—1

ՀՈՎԱՀԱՐՆԵՐ
ԹԱՇԿԻՆԱԿՆԵՐ
ՍԱՆՏՐԵՐ
ԳՕՏԻՆԵՐ
ՁԵՌՆՈՑՆԵՐ եւ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ԲԱՐՁՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԷ՛ ՃԱՇԱԿԻ ԵՒ ԹԷ ՆԿԱՐԻ
ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ
ՃՇՄԱՐՏԱՊԷՍ ՉԱՓԱՒՈՐ
ԳՆԵՐՈՎ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ
ԹԻՐԻՆԿ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ԻԼԱՆ
(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Բօսթախանէլէրտէ ֆիրուխթ օլունմագտա օլան աչըգ մուխաբէրէ վէ գաբալը մէքթուպ վէ պէլտէլէրէ մախսուս վարագալար իւչիւն մուղաւասսըթնա լուզում կէօրիւլէն 100,000 թապագա գարթօն մէվզիի միւնագասաեա վազ գըլընմըշ օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն խիւզուրէ ձի հիսապը իլէ թէէմինաթը նագտիէ վէ խալօտ Տէրսաադէթ Թիճարէթ Օտասըընա մուգավելէթ մուհաբբիրլիւմըտէն մուսաստագ քէֆալէթը գավիյէյի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթինէ ալինմը մէճլիսինէ խարէճինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 23 Թէմմուզ 323

ԱՆԱՏՕԼԸ ՕՍՄԱՆԼԸ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԸ

ԻԼԱՆ

Իշպու չէհրը Թէմմուզըն Բուլմընըն օն տօգուզընճու միւսատիֆ չէհրը Աղօսթօսըն Էֆրէնճինին իպթիտասընտան իթիպարէն Հայտար Բաշատան աքշամ սաաթ օնը էլլի պէշ տագըգա կէչէրէք հարէքէթ իտէն 26 նումերօլու բաբարա Էրէն-Քէօյ իչուն եալըզ պիրինճի մէվքի եօլճուլարը գապուլ իտիլէճէքի Էրէն-Քէօյ իչուն իքինճի վէ իւչիւնճի մէվքիլէրտէ մախսուս պիլէթ վէ պաքօ վէ սաիրէյի համիլ եօլճուլար մէգպուլ գաթարա զուհուր իթթիքի հալտէ իշպու եօլճուլարտան Թիմուր եօլլար ուսուլ զապըթասը նիզամնամէսինին օն պէշինճի մատտէսի ահքամընա թէվֆիքան իշպու իթթիֆաքլէրի մէվգըյը մախսուս Էրէն-Քէօյ իւճրէթինին իքի գաթը ալըզ ու իւթիֆա օլունաճաղը իլան օլունուր։

Հայտար-Բաշա, ֆի 27 Թէմմուզ Էֆրէնճի 1907
ՄԻՒՏԻՐԻՅԷԹ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՄՐՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ԱԶԴ. — Յառաջիկայ օգոստոս 20/2 սեպտեմբերին մրցում մը պիտի կատարուի Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, հետեւեալ պաշտօններուն համար. —

Թուրքերէն խմբագրողներ

Ֆրանսերէն խմբագրողներ

Թուրքերէն խմբագրող՝ Կ. Պոլսոյ Իրաւագիտական վարժարանէն վկայեալ և ֆրանսերէնի տեղեակ։

Թուրքերէն խմբագրող՝ Իրաւագիտական վարժարանէն վկայեալ։

Թուրքերէն խմբագրողներ՝ դրօշմատուրքի դատական ճիւղին վերաբերեալ ծանօթութեանց տեղեակ։

Թարգմանիչներ

Օգնական-քննիչներ

Այս մրցումին մասնակցիլ փափաքողը, յառաջիկայ օգոստոս 6/19էն առաջ, պարտի Ընդհ. Տնօրէնին դիմել՝ դրօշմաթուղթ պարունակող խնդրագրով մը, ուր նշանակուած ըլլան տարիքը, ազգութիւնը, խօսած ու գրած լեզուները, յառաջագոյն ըրած գործերը, յանձնարարագիրները, ունեցած վկայագիրները, ինչպէս նաև հասցէն։ Այդ խնդրագրին պէտք է ընկերանան 1. Ծննդեան վկայագիր կամ անոր տեղ բռնող թուղթ մը։ 2. Բարի վարուց վկայագիր մը՝ ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ տրուած։ 3. Դարձեալ բարի վարուց վկայագիր մը՝ այն վարչութեանց ու հաստատութեանց կողմէ տրուած, որոնց հրամանին տակ աշխատած է։ 4. Ֆիզիքական կարողութեան վկայագիր՝ Վարչութենէն նշանակուած բժիշկին կողմէ տրուած, որ թեկնածուները պիտի քննէ Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղին, Պոլիս, ամէն օր, բաց ի կիրակի և սրբազան օրերէ, մինչեւ յառաջիկայ 2/15 օգոստոս, ժամը 10էն մինչեւ կէսօր (Ը. Ե.)։ 5. Զինուորական ծառայութեան տեսակէտով թեկնածուներուն կացութիւնը ճշդող թուղթեր։

Նուազագոյն և առաւելագոյն տարիքը մրցման մասնակցելու համար, սապէս սահմանուած է.— 18-25 տարու՝ ներկայ տարւոյ 1/14էն, քննիչ պաշտօնեաներուն։ 18-35 տարու՝ միւս պաշտօններու թեկնածու եղողներուն։ Քննութիւնը պիտի կատարուի հետեւեալ առարկաներուն վրայ.

Խմբագրողներուն համար.— 1. Ընդհանուր նիւթի մը վրայ շարադրութիւն մը, որուն մէջ թեկնածուն ի վեր պիտի հանէ իր զարգացման և լեզուի ծանօթութեան աստիճանը, իր ոճին անձնական ու ինքնատիպ յատկութիւնները։ 2. Վարչական խնդրի մը վրայ շարադրութիւն մը, իսկ դատական ճիւղի նուիրուած խմբագրողներուն՝ իրաւագիտական խնդիր մը։ Այս վերջին երկու քննութիւնները բացարձակ պիտի ըլլան։ 3. Տեղեկագրի ձեւով ամփոփում մը, Վարչութեան դիւաններուն մէջէն առնուած թղթածրարի մը կամ տեղեկագրի մը վերլուծումը։ Այն խմբագրողները, որոնցմէ մասնաւոր ծանօթութիւններ կը պահանջուին դատական կամ դրօշմատուրքի նիւթերու վրայ, գրաւոր քննութենէն զատ բերանացի քննութիւններ ալ պիտի անցընեն Վարչութեան Օրէնքներուն և կանոնագիրներուն ամբողջութեան վրայ, իսկ վերջինները՝ Դրօշմատուրքի Օրէնքին վրայ։

Թարգմանիչներուն համար.—Թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուով ուղղագրութիւն և խմբագրութիւն։ Թուրքերէնէ ֆրանսերէն և ֆրանսերէնէ թուրքերէն թարգմանութիւն։

Օգնական-քննիչներուն համար. — 1. Թուրքերէն լեզուով ուղղագրութիւն և խմբագրութիւն։ 2. Ֆրանսերէն լեզուով ուղղագրութիւն և խմբագրութիւն։ 3. Թուրքերէնէ ֆրանսերէն թարգմանութիւն։ 4. Թուաբանութիւն, երից կանոն, պարզ և բաղադրեալ տոկոսի հաշիւներ, զեղչի հաշիւ, դրամի փոխանակութիւն, մետրական դրութիւն, տոմարակալութիւն։ 5. Աշխարհագրութիւն, Թուրքիոյ բնակչութիւնը, վարչական բաժանումները, կուսակալութեանց թիւն ու անունները, միւթեսարրֆութիւնները, առանձնաշնորհեալ նահանգներ, նահանգներու կեդրոններ, նաւահանգիստներ, ցամաքային, ծովային և գետային հաղորդակցութեանց ճամբաներ, երկրագործական և ճարտարագործական արտադրութիւններ, վաճառականութիւն, արտածութիւն և ներածութիւն։ 6. Ընդհանուր աշխարհագրութիւն և յարակից ծանօթութիւններ։

Թեկնածուներու վերջնական դասաւորումը կատարելու համար՝ նկատի պիտի առնուին վկայականները և ֆրանսերէնէ ու թուրքերէնէ զատ լեզուներու ծանօթութիւնը։ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան յառաջագոյն եղած պաշտօնի բոլոր խնդրանքները չեղեալ պիտի նկատուին, և վերոյիշեալ պայմաններու համաձայն պարտին կրկնուիլ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

19/1 օգոստոս 1907 5—2

⁂

ԱԶԴ.—1881 դեկտ. 8/20 Կայս. հրամանագրի Ե. և Ը. յօդուածներու և 1903 1/14 թուակիր յարակից հրամանագրի Է. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, Ռումէլի Երկաթուղիի սա թիւերը.

68,382	1,360,501
135,611	1,360,502
143,861	1,360,503
143,862	1,360,504
148,906	1,360,505
209,996	1,745,509
409,407	1,747,546
610,289	1,808,801
615,087	———

որոնք 1877 օգոստոս 1ի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չահած են, և ցարդ չեն ներկայացուած՝ գանձուելու համար, 1907 օգոստոս 1ին ջնջուած պիտի համարուին, եթէ մինչեւ այն ատեն չներկայացուին։ 9—9

Կ. Պոլիս, 1 յունիս 1907

⁂

ԱԶԴ.— 1881ի 8/20 դեկտ. թուակիր Կայս. հրամանագրին Ե. և Ը. յօդուածներու և 1903ի 1/14 սեպտ. թուակիր յարակից հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն 149,116, 149,117, 149,118, 238,737, 238,738, 368,227, 368,228, 491,271, թիւերը որոնք 1877 հոկտ. 1ի վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չահած ու ցարդ չեն ներկայացուած, 1907 հոկտ. 1ին ջնջուած պիտի համարուին։

Կ. Պոլիս, 1 օգոստ. 1907 9—2

⁂

ԱԶԴ.— 1890ի 4% Օսմանիէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներէն կը ծանուցուի թէ յիշեալ պարտաթուղթերու 35րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 1907 օգոստ. 1/14ին, Օսմ. Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղին, Ճըղալ Օղլու փողոց, Պոլիս։

Կ. Պոլիս 19)1 օգոստ. 1907 5—2

⁂

Ազդ.—1890 ապրիլ 15/27 թուակիր Կայս. հրամանագրին ԺԴ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պայմանաժամը 1890 սեպտ. 1/14ին աւարտող քուբոնները, որոնք կը վերաբերին 1890ի 4% Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերուն, եթէ մինչեւ 1907 սեպտ. 1/14 չներկայացուին գանձուելու համար, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1907

⁂

1881 դեկտ. 8/20 թուակիր Կայս. հրամանագրին Ե. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, օսմ. Քոնվերթի փոխառութեան պարտաթուղթերու քուբոնները, որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1907 սեպտ. 1/14ին, եթէ մինչեւ 1/14 սեպտ. չներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 13—10

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1907

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Օգոստ. 12ին, Ֆրիժի, Սեւ ծովէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Օգոստ. 7ին, Իմէրէդի, Սեւ Ծով։
Օգոստ. 13ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա
Ա կարգ Բարիզի համար 200 Ֆր
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—50 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆ

Ժամանակացոյց կռխմբ.երու երթեւեկ.
1907 մարտ (Ն. Տ.) սրբազան օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		Կռխմբ. 623 Ապր. եւ Ճմբ. Առտու
Կայարան		
Գոնիա	մկն.	11 —
Գաշլըն խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըզ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
Գարաման	ժմն.	1 43
	մկն.	1 58
Սիւրօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալաճա		3 50
Էրէյլի	ժմն.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու	իրիկուն ժմն.	4 50

ԴԱՐՁ		Կռխմբ. 624 Ապր. եւ Ճմբ Իրիկուն
Կայարան		
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմն.	5 23
	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճա-Տէրպէնտ		8 31
Սիւրօվա		9 31
Գարաման	ժմն.	9 37
	մկն.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արըզ Էօրէն		10 54
Չումրա		11 30
Գաշլըն խան		12 6
Գոնիա	իրիկուն ժմն.	12 35

50—22

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեդի	Նիտոգրիս
Մենիս	Էմկեսիս
Ռամզէս	Պուզիրիս
Թէպըզ	Մոգրիս
Նարզօն	Ֆայիկի
Նավարին	Ֆարոս
	Ֆիլա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգըստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սրահներ ունին։
Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սենեակներ չունին։ ստերլինգ
Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11
Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։
Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուէյթըլ խան, Պաղչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ ԸՆԿ.
50—46 31 Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ.

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Դշ. 24]6 Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բօր-Սայիտ ու Սուրիոյ Նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 24]6 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 25]7 Սեվաստոպոլ ժամը 0ին։
Եշ. 26]8 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 28]10 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—11

ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐ
Նիքոլայիտիս Եղբարք
Պատուոյ յիշատակութեան արժանացած Բարիզի մէջ՝ Ֆրանսայի ատամնաբոյժերու ժողովին անդամներէն։
Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 413, Բոմթա փողոց Թիւ 1, Շաուպ վաճառատան վրայ՝ առաջին յարկ։
Ճիւղեր.—Դաւըրճօյ Մէօհիւրտար, Քորբիի պարտէզին մօտ։
Բերնի հիւանդութիւնները կը դարմանեն։ Շատ փտած ակռաները ոսկիով, «բլադին»ով և «էմայ»ով կը լեցնեն։ Իրենց մասնաւոր գործիքներով յախճապակիէ ակռայի կտորներ կը շինեն և զայնս կը փակցնեն ակռային առողջ մասին, այնքան ճշդութեամբ որ ակռան ամբողջ կ'երեւայ և կտոր ունենալը բնաւ յայտնի չըլլար. այդ կերպով յախճապակիով ալ ակռայ կը լեցնեն։ Յախճապակին ամէնէն ամուրն է ակռայ լեցնելու համար գործածուած զանազան առարկաներուն. եթէ առջեւի ակռաները լեցուին, բնաւ յայտնի չըլլար թէ լեցուած են։ Ատոնցմէ զատ ամերիկեան վերջին դրութեամբ կեղծ ակռաներ կը շինեն և առանց քիմքի «Պրիճուրք» տեսակէ ակռաներ կը զետեղեն։ Վերոգրեալ տեղերը ամէն օր կ'ընդունին իրենց դիմողները։ 50—8

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000 քուրոնի չափ:
ԴԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։
Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3 ½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։
100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։
100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.
3 օր 100-150 ոսկի գումարի համար
6 » 151-200 » » »
10 » 201-500 » » »
15 » 501-1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »
Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պահքըն դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տոկոսին պարունակած գումարը։
Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անվճարաբար, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—12
Խնայողական Սնտուկէն զատ՝ Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործառնութիւններով։

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.
Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ
Օսմանիէ շոգենաւը նաւապետ Կաթէչի, հինգշաբթի, 8 օգոստոս 1907 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ ուրբաթ օգոստոս 9 1907 (Ը. Ե) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոս։
ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ
Մէնզալէ շոգենաւը, նաւապետ Ֆրիմէն, օգոստոս 11ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։
Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ 2|14 եւ 1320 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով
Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլը խան, Հէզալըն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն
Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սասօք, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլեօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս, չարշըյի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօտօր Իօաննիտէս, նամականատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Ե. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրէանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Թ. Սոմմարիբա։
Մեծ Կղզի, Բէտալ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.
Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։
Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։
Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։
Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Գալաթա Սէրայի դիմաց։
Գալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Կոյաղը, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը Պօյը, Թիւ 120։
Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Ճուզ Օղլուի տանը։ 16 50—13

ՀԱՐՍՆԵԿԱՆ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՋԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԱՆԿԱՆՑ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ-ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԱՐՄԵՆԱԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
որ երկար ժամանակ Մկրտիչ էֆ. Հիւսէյինճեանի և վերջին տարիներս ալ Զամիչեան վաճառատան մէջ կը գտնուէր, այս անգամ վերջնականապէս հաստատուած է Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճօբուլօ խան, ԹԱԴԷՈՍ ԷՖ. ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆԻ Թիւ 29 հանրածանօթ վաճառատան վերնայարկը, ուր կը վաճառուին նաև ընտանեաց ու նորաձեւութեան վերաբերեալ բազմաթիւ վաճառք, գլխարկ, ծաղիկներ, փետուր, ձեռնոց, գորսէ, տանթէլ, գօրտէլա, ֆէսթօն, ֆիշու, պարէզ, կոճակ, լուիզին, բօնժէ եւն. եւն.։
Ամէն մարդ կը փափաքի դրամ շահիլ և շատերը դեռ չեն գիտեր որ անոր գաղտնիքը յաճախորդները գոհ ընելով անոնց սէրը շահելուն մէջ կը կայանայ։ 10—6

ՊԱԼՔԱՆ
Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.
Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆրք. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009
ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—10
Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանքի կից, Սինասոն խան

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (150

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Է.

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԻՐԱԿԱՆԱՆԱՅ

Միշէլ փորձեց մանկամարդ աղջկան թեւերը բռնել, բայց Ժերմէն ետ քաշուեցաւ։

Ու յախուռն, չնչհատ, որոշումը տուած, Միշէլ ալ եղբօրը պէս հարցուց.

—Ձեր առած աղջիկը Ռօզ-Լիզօնն է, այնպէս չէ՞։

—Այո՛։

—Ձեր երազած ոճիրը անո՞ր վրայ է։

Միշէլ սարսռաց Ժերմէնի դժնդակ նայուածքին ներքեւ։

—Այո՛, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը։

Սակայն վերջին վարանում մը ունեցաւ Միշէլ ու աչքերը ծածկեց ձեռքերով։ Բայց րոպէ մը միայն տեւեց ատիկա։ Ձեռքերը վար իջան։ Աչքերը արիւնալից դարձած էին։

—Պիտի ապացուցանեմ ձեզի անձնուէր ըլլալս...

—Ա՛հ, գիտէի թէ զիս կը սիրէք, յարեց Ժերմէն յափշտակութեամբ։

—Այո՛, կը սիրեմ ձեզ...

—Լա՛ւ, գացէք և զիս մինակ ձգեցէք... տեսէ՛ք որքան վրդովուած եմ... գթացէ՛ք իմ յուզմանս և տկարութեանս վրայ...

Ժերմէն կը մաքառէր Միշէլի թեւերուն մէջ, ինչպէս քիչ մը առաջ Լօրանի բազուկները գրկած էին զինքը։

Դուրս ելած միջոցին Միշէլ կը զառանցէր՝ անկապ բառեր ըսելով։

Լօրան ու Միշէլ իրար գտան քանի մը վայրկեան յետոյ։ Բայց այս անգամ իրենց յանձնառութիւններուն և խոստման մէջ թերացան, առանց ո և է մտերմական խօսք փոխանակելու իրարու հետ։

Իւրաքանչիւրը կը խորհէր մեկուսի.

—Ժերմէն զիս պիտի սիրէ...

Երկուքն ալ մտքերնին դրած էին այդ սէրը գրաւել՝ թափուած արիւնի միջոցաւ։

Իրիկուան, կոմսին քով գացին երկու եղբայրները։

Ռօզ-Լիզօն նշմարեց զանոնք, երբ բակ կը մտնէին։

—Աւասիկ կուգան, յարեց դեռատի աղջիկը, անշուշտ սկսուած խօսակցութիւն մը շարունակելով։

Ծերունին ժպտեցաւ։

—Բնաւ չէ՞մ որ քանիցորս ժամուան մէջ դղեակէն պիտի վտարեն... Ուզեցին ինծի ըսել տալ... Երախտապարտ եմ այդ մասին... Տեսնենք ի՛նչ պիտի ըլլայ...

Երիտասարդները անխօս ու տրտմական ձեւով ներս մտան։ Անոնց անդրդուելի դէմքէն ու նայուածքներէն Ռօզ-Լիզօն կռահեց ըլլալիքը։ Միշէլ ու Լօրան այնպիսի անձեր չէին որոնք պէտք զգային իրենց տուած ծայրայեղ որոշումները պարտկելու կեղծ անուշութեամբ և քաղաքավարական ձեւերով։ Ուստի Լօրան հրբութեամբ ըսաւ.

—Մօրեղբա՛յր, եթէ չէք կրնար պատասխանել ինծի, գէթ կրնաք լսել խօսքերս ու հասկնալ... Եւ եթէ անկարող էք մեր փափագներուն հնազանդելու, գէթ ձեր քով ունիք անձնուէր աղջիկ մը որ ձեր պակասը պիտի լրացնէ...

Անդամալոյծը իր քեռորդիներուն վրայ մռայլ նայուածք մը ձգելով բաւականացաւ, ուր կեանք չկար...

—Իրա՞ւ կը հասկնա՞յ մեր խօսածները, հարցուց Միշէլ։

Լօրան ուսերը ցնցեց։ Կարեւորութիւն չընծայեց այդ բանին։

—Պէտք ունինք այն տաղաւարին ուր կը բնակիք հիմա, աւելի հանգստաւէտ յարդարումներ ընելու համար անոր մէջ։ Կատարուելիք աշխատութիւնները մէկ-երկու տարի պիտի տեւեն, թերեւս աւելի. ուստի պիտի խնդրենք որ այդ հարկեցուցիչ պատճառաւ հեռանաք այս տաղաւարէն։ Աւելի յետոյ կը խորհինք այդ մասին։

Ռօզ կանխաւ պատրաստած ըլլալով պատասխանը, մեղմօրէն ըսաւ.

—Ո՞ւր կ'ուզէք որ բնակինք։

—Ո՛ւր որ կ'ուզէք, յարեց Լօրան։

—Լուվիէրի՞ մէջ։

Միշէլ իր կարգին ըսաւ.

—Լուվիէրի նորոգութիւնները ընդհատուած են օդերու գէշութեան պատճառաւ, ինչպէս գիտէք... Չպիտի կրնամ հոն ընդունիլ ձեզ...

Ռօզ նոյն մեղմ շեշտով յարեց.

—Այդ պարագային ո՞ւր պիտի երթանք։

—Ասկէ դուրս պիտի ելլէք, պատասխանեց Լօրան։

—Քրուա-Վիթրէ կոմսը կը վտարէ՞ք։

Երկու եղբայրներէն ո՛չ մէկը պատասխանեց։ Ծերունին քնանալ կը թուէր։

—Անմիջապէս հեռանալո՞ւ ենք։

—Այո՛։

—Այսօ՞ր իսկ։

—Առ առաւելն մինչեւ վաղը։

—Ապրուստի միջոց մը չպիտի՞ ընձեռէք մեզի։ Ձեր մօրեղբօր ամբողջ հարստութեան տէրն էք։ Հիմա որ կը վտարէք զինքը, պիտի ձգէ՞ք որ անօթի մեռնի ան։

—Ամսաթոշակ պիտի յատկացուի իրեն։ Ո՞ւր երթալու մտադիր էք։

—Օ՛հ, ո՛չ շատ հեռու... Պ. դը Քրուա-Վիթրէ չի կրնար ուրիշ տեղ մը բնակիլ։ Պէտք է տեսնէ այն իրերը զորս կը սիրէ և որոնց վարժուած է։ Հայրս ու մայրս պատուական մարդիկ են։ Մար-ա-լ'Օի մէջ ունեցած իրենց տունը մեծ չէ, բայց քիչ մը պիտի նեղուին՝ ապաստան ընծայելու համար կոմսին... Ձեղնայարկին վրայ կարելի է երկու սենեակ շինել կոմսին և ինծի համար... Անկէ պիտի կրնայ միշտ դիտել բլուրին վրայ կանգնած իր Ռուաեօմոնթի դղեակը... Եւ ո՛րքան ատեն որ տեսնէ Ռուաեօմոնթը՝ իր տխրութիւնը չպիտի աւելնայ...

Երկու եղբայրներուն հոգին անզգած էր յուզումնալից պարագաներու հանդէպ։

Լօրան չոր շեշտով մը պատասխանեց.

— Ուզածնուդ պէս շարժեցէք... Ամսաթոշակը պիտի ղրկուի Տօրնաքի բնակարանը։

Դուրս ելլելնուն պէս, կոմսը մրմնջեց.

— Այսքան քարսիրտ և անողորմ սրտի տէր մարդիկ չեմ տեսած...

— Ըսել է, հայր, Ռուաեօմոնթէն պիտի բաժնուինք...

— Այո՛...

— Այն Ռուաեօմոնթէն, որ ձերն էր...

— Ընդհուպ իբր տէր պիտի մտնենք հոն, աղջիկս... Համբերէ՛։

Ու կոմսին աչքերը սոսկալի արտայայտութիւն մը ստացան։

—Օ՛հ, հայր իմ, ի՛նչ բանի վրայ կ'երազէք։

—Հոգիդ շատ փափուկ ըլլալուն, չես ըմբռներ միտքս... Չեմ ուզեր տխրութիւն պատճառել քեզի։

Կոմսը վեր առաւ ճակատը, յիշատակ մը իյնալով միտքը։

—Այսպէս կ'իրականանայ այն գուշակութիւնը զոր ըրած էի, ըսաւ. մուրացկանի ու դատարկապորտի պէս կ'արտաքսեն մեզ... Բայց այդ միեւնոյն գուշակութիւնը շատ առաջ ուրիշի մը կողմէ եղած էր...

—Ուրիշի՞ կողմէ։

—Այո՛, եղբայրդ Հանրիօ ըրած է այդ գուշակութիւնը։

—Արդարեւ անիկա կը պարծենայ թէ ամէն ինչ գիտէ և կը կանխատեսէ...

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ